

diskulogen

med Släktforskarnytt

Nr 67 • December 2004

**DIS har mer
än 21 000
medlemmar**

SIDAN 7

**Lagstiftning
etik och policy
kring Disbyt**

SIDAN 8

**Lär dig mer
om Disgen 8**

SIDAN 16

**Så ordnades
en släkträff
på Bockön**

SIDAN 12

**Kallelse
till DIS
årsmöte**

SIDAN 24

**Macspalten
presenterar
nya Wesee**

SIDAN 30

**Summary
in English**

PAGE 39

Medlemsblad för Föreningen DIS
Föreningen för
datorhjälp i släktforskningen

UTKOMMER fyra gånger per år

ANSVARIG UTGIVARE Sture Bjelk-
åker **REDAKTÖR** Bernt Stenmark,
Volframgatan 12, 811 54 Sandviken,
tel 026-25 83 80, redaktor@dis.se

TRYCK Sandvikens Tryckeri

FÖRENINGEN

Föreningen DIS
Gamla Linköping
582 46 LINKÖPING

Telefon: 013-14 90 43
Fax: 013-14 90 91
E-post: dis@dis.se
Hemsida: www.dis.se
Postgiro: 1 40 33-5
Bankgiro: 5009-6742

Medlemsavgift: 100 kr per år
Familjemedlem: 50 kr per år

*Familjemedlem får inte eget
exemplar av Diskulogen.*

EXPEDITION OCH FORSKARSTUGA

Hovslagaregatan 3
Gamla Linköping

Öppet månd-fred kl 9-16
Kansliet lunchstängt kl 12-13

*På sommaren är forskarstugan även
öppen kl 12-16 de flesta helger.
Ibland extra öppet på kvällar och hel-
ger. Ring gärna före besök.*

Kansli: Ragnhild Bergström
Urban Windahl

Stugvärd för
kvälls- och
helgaktiviteter: Roland Karlsson
Webbredaktör: Urban Windahl
webmaster@dis.se

Telefon: 013-14 90 43

ANNONSPRISLISTA

	Svart	Fyrfärg
Helsida	4 000 kr	8 000 kr
Halvsida	2 000 kr	4 000 kr
1/4 sida	1 000 kr	2 000 kr
1/8 sida	500 kr	1 000 kr

Tidningen trycks i 23 000 exemplar

Medlemmars radannonser på en spalt
kostar 10 kr per rad. Annonserna be-
står endast av text och med fet rubrik.
Min 3 rader och max 10 rader.

Ordförande har ordet	3
DIS-Öst har fått bättre resurser i det nya släktforskarcentret	4
Genline på Arkivcentrum Syd	7
DIS-Nord bildat – får fyra sektioner	7
Nu har DIS över 21 000 medlemmar	7
Frågor om etik, policy och lagstiftning – vad styr verksamheten inom DISBYT	8
Policyfrågor kring DISBYT	8
Marianne Söderberg besökte släktforskare i Lund	11
Huset på Bockön	12
Så kan du söka dina danska anor	14
Fler operatörer kan erbjuda bredband utanför tätorter... ..	15
...även via radiolänk	15
Lär dig mer om Disgen 8:	
Bygg ut och förbättra ditt ortregister	16
Efterlysning i Diskulogen skapade familjeband	23
Kallelse till DIS 25:e årsmöte	24
Ständigt nya virus, trojaner och maskar hotar att skada din dator via e-post	26
Sitic – Sveriges IT-incidentcentrum	26
Välj en bra leverantör av antivirusprodukter	26
Släktforskning på högskolenivå	27
Bifogade filer får inte raderas under transport	28
Teliasonera diskriminerar ISDN-kunder	28
Kalendern	29
DIS kansli: Viktig information om medlemskap	29
Disgen ver 8.1 kommer i början av 2005	29
Macspalten: Så arbetar du med det nya Wesee	30
Tävlande mot Stenmark trots kraftig förkylning	33
Avlidna	34
Insändare:	
Jag använder mig varje år	
av DIS arkiv	34
Rekommendation till alla	
med stort dataarkiv	34
Båstadprojektet på Internet	34
DIS forskarstuga	35
Faddrar i postnummerordning	36
Disbytombud	37
DIS arkiv 38	
Summary in English	39
Artikel i Diskulogen inspirerade	
till ny stativ-variant	40

*Sveriges Släktforskarförbunds
ordförande Ted Rosvall sjöng en
nyskriven visa på invigningen i
Sundbyberg. Riksspelman Lars-
Olov Ejstes svarade för musiken.*

Omslaget

*Släktforskarcentrum som
invigts i Sundbyberg. Bil-
den från aulan är från in-
vigningen den 4 december.
Många passade på att testa
datorerna då det var öppet
hus dagen efter.*

FOTO: BERNT STENMARK
OCH JAN NILSSON

Nästa tidning

2005 års utgivning av Diskulogen planeras
enligt följande:

	Utgivning	Sista dag för manus
Nr 68	mitten mars	10 februari
Nr 69	mitten juni	10 maj
Nr 70	slutet september	10 augusti
Nr 71	mitten december	10 november

DIS styrelse 2004

Ordförande

Sture Bjelkäker, Hässlegatan 5, 589 57
Linköping, 013-15 09 02,
mobil 070-591 60 62, ordf@dis.se

Vice ordförande

Olof Cronberg, Södra Järnvägsg. 21
A, 352 34 Växjö, 0470-217 63,
olof.cronberg@abc.se

Sekreterare

Monika Krantz, Linåkersv. 38,
238 36 Oxie, 040-54 62 33,
krantz.monika.e@telia.com

Kassör

Gunder Grunning, Ekholmsvägen 45,
589 29 Linköping, 013-15 20 12,
kassor@dis.se

Christer Gustavsson, Westmansg. 102
3tr, 582 16 Linköping, 013-27 43 01,
christer.gustavsson@dis.se

Bo Kleve, Solhaga 7, 582 47 Linkö-
ping, 013-10 42 04, bok@dis.se

Kjell Weber, Källarbanken 11,
423 46 Torslanda, 031-56 34 77,
wbr@swipnet.se

Marianne Munktel, Bojsenburgsvä-
gen 14 B 1tr, 791 36 Falun, 023-
247 28, mm@abc.se

Eva Dahlberg, Brunnsgatan 32,
553 17 Jönköping, 036-16 06 57,
edah@bonetmail.com

Rolf Eriksson, Barrskogsvägen 28,
590 59 Vikingstad, 013-812 83,
rolferiksson@brevet.se

Gunnar Bengtsson,
Lambarö 101, 165 71 Hässelby,
08-38 07 64, bgb88@telia.com

Valberedning

Sammanställande: **Rune Elofsson**,
Duvgatan 10, 575 34 Eksjö, 0381-
129 94, rune.elifsson@telia.com

DIS regionföreningar

DIS-Aros, Ekevägen 2 B,
722 18 Västerås
Ordf: **Leif Svensson**, tel. 021-
84 11 11, ordf_aros@dis.se

DIS-Mitt, Skolgatan 3A, 825 31 Igge-
sund Ordf: **Staffan Bodén**,
tel 0650-56 14 17, ordf_mitt@dis.se

DIS-Nord, c/o Folke Aili (interimsordf),
Getbergsvägen 4, 931 39 Skellef-
teå, tel 0910-778811,
ordf_nord@dis.se

DIS-Småland, c/o Ingvar Kärrdahl
(ordf), Bäckvägen 18, 330 15 Bor,
tel 0370-65 07 15,
ordf_smaland@dis.se

DIS Syd, Porfyrvägen 16, 224 21 LUND
Ordf: **Jan Nilsson**, tel 046-25 57 88,
ordf_syd@dis.se

DIS-Väst, c/o Anita Gartz (ordf), Rya
Västergård 4925, 438 92 Härryda,
tel 0301-300 66, ordf_vast@dis.se

DIS-Öst, Allén 7, 172 66 Sundbyberg
Ordf: **Carl-Olof Sahlin**, tel. 08-
756 33 14, ordf_ost@dis.se

Datorer börjar mer och mer bli aktuella även som museiföremål. Tidigare har det funnits ett PC-museum i Stenungsund, och för någon vecka sen invigdes ett nytt och lite större datormuseum – IT ceum – i Linköping. Där framgick det att den svenska datorhistorien är ca 50 år. Av dessa har DIS funnits i 25 år, dvs halva tiden. DIS tillkomst den 1 april 1980 var mer eller mindre en direkt följd av att Luxor i Motala lanserade den första hemdatorn ABC80, de första försöken med DISGEN gjordes dock på en ”stordator” Datsaab D22. Håll utkik på DIS hemsida om hur de 25 åren ska firas i samband med årsmötet 19–20 mars 2005.

TÄNKVÄRT ÄR OCKSÅ ATT INTERNET, som vi nu betraktar som ett självklart och omistligt datorhjälpmedel i släktforskningen, faktiskt bara har funnits allmänt tillgängligt sedan 1994, dvs i bara

DIS har varit på banan 25 av svenska datorhistoriens totalt 50 år

10 av de 25 åren. Vad blir motsvarande ”revolution” under nästa 25-årsperiod?

Om hemdatorn var grogrunden för DISGEN, kan vi betrakta Internet som den verkliga jordmånen för DISBYT, som dock ”föddes” redan vid DIS 10-årsjubileum i Vårdnäs (E) år 1990. DIS har all anledning att tacka ”papporna” till dessa DIS

bägge ”flaggskepp”, Lars Blomberg respektive Olof Cronberg.

SENASTE NYKOMLINGEN I DIS, den 7:e regionföreningen DIS-Nord, som aviserades redan i förra Diskulogen, konstituerades planerligt i Skellefteå den 23 oktober. I skrivande stund är medlemsantalet uppe i ca 150. Klokt nog har man från början planerat för verksamhet i fyra sektioner: Norrbotten, Västerbotten, Södra och Norra Lappland. Lycka till!

SEDAN SIST HAR JAG OCKSÅ haft nöjet att delta i invigningen av Släktforskarcentrum i Sundbyberg, som kan bli ett slags ”Mecka” för svenska släktforskare genom att vårt förbund och ett flertal föreningar med säte i Storstockholm nu ”äntligen” har samlats under samma tak med alla sina samlingar och expertis på olika områden. Ett suveränt komplement till huvudstadens alla arkiv m m. Självklart är vår egen förening DIS-Öst med i detta samarbete.

SAMMA IDÉ LIGGER BAKOM DIS OCH ÖGF:s nu sju år gamla Forskarstuga i Gamla Linköping, och det finns fler lyckade exempel på samlokaliseringar mellan föreningar och/eller arkiv och liknande där man samverkar om bl a öppethållning. I Göteborg finns dock orosmoln genom att den ganska nya och framgångsrika lokal-samverkan mellan förbundet och några göteborgsföreningar, bl a DIS-Väst, hotas av ett uppsagt kontrakt. Man får hoppas att samarbetet kan fortsätta i någon form om och när man hittar en lämpligare lokal. Förbundet har ju funnits i rikets andra stad ända sedan det bildades i mitten på 1980-talet.

DIS-Östs ordförande Carl-Olof Sahlin är nöjd. Det nyöppnade Släktforskarcentrum i Sundbyberg ger nya möjligheter för utbildning och verksamhet.

DIS-Öst har fått bättre resurser i det nya släktforskarcentret

En dröm hade gått i uppfyllelse då släktforskarförbundets ordförande Ted Rosvall invigde Släktforskarcentrum i Sundbyberg den 4 december, inför ett hundratal inbjudna. Drömmen var att många resurser för släktforskarna skulle samlas på ett ställe. DIS-Öst är en av hyresgästerna i Sundbyberg.

AV BERNT STENMARK

Ted Rosvall hade för många år sedan sett hur man i Salt Lake City hade samlat åtskilliga resurser på ett ställe. Ett släktforskarnas hus tyckte han skulle vara något också för svenska forskare, något som han också hänvisade till då han kandiderade till ordförandeposten för sex år sedan.

– Nu har drömmen blivit verklighet, sa Ted Rosvall.

Rosvall representerar alltså Sveriges

släktforskarförbund vilket är den ena organisationen som är huvudansvarig för Släktforskarcentrum. Den andra är Genealogiska föreningen, vars ordförande Lena A Lofström gått med samma dröm.

Uppsving för släktforskning

– Här kan vi dela med oss till varann, sa hon.

Hon påpekade också att släktforskning fått ett uppsving på senare tid.

– Det är inte bara personer i åldern

65+ som forskar. Nu ingår det i grundskolan att göra en antavla.

I Släktforskarcentrum finns läsesal och kafé, en datasal för utbildning och forskning, referensbibliotek, tidskriftssamlingar och konferensrum. Inte minst stolt är förbundet och Genealogiska föreningen över den moderna aula med 150 sittplatser som finns inom lokaliteterna.

– Det här är centrum för svensk släktforskning just nu, sa Ted Rosvall.

Vänstra bilden: Riksspelman Lars-Olov Ejstes svarade för musik.

Högra bilden: Riksarkivarie Tomas Lidman klippte bandet till lokalerna assisterad av Genealogiska föreningens ordförande Lena A Löfström.

Han avslutade sin del av invigningen med att sjunga en speciellt skriven visa till musik från riksspelmannen Lars-Olov Ejstes fiol.

Det är flera föreningar som hyr lokaler inom Släktforskarcentrum. Av den anledningen framfördes hälsningsord från DIS-Öst av Carl-Olof Sahlin, Storstockholms Genealogiska Förening av Jan Appelqvist, Sällskapet Vallonättlingar av Anders Herou och Föreningen Smedsforskarna av Ulf Berggren.

Riksarkivarien talade

Invigningstalet hölls av riksarkivarie Tomas Lidman. Även han anknöt till det uppsving som släktforskning fått under årens lopp. Under de tidiga åren av utbildning och yrkesliv kunde han inte tänka sig att sökandet i arkiv skulle bli en folkrörelse, som nu är så etablerad "att man till och med har eget radioprogram".

Tomas Lidman tog upp den tekniska utvecklingen och nödvändigheten av att använda sig både av traditionellt material och ny teknik.

– På den statliga arkivsidan brottas vi med ekonomiska resursproblem. Vi söker samarbete mellan olika arkiv för att ge bättre service. Det är därför

ANTAVLA

Proband + sex generationer i formatet 39 x 58 cm, viks till A4

Pris:
22 kr/st
inkl moms + frakt

Finns att beställa på:

tel 019-21 87 00
 eller **fax 019-21 87 10**
 eller **www.kontorsrutin.se**

AB KONTORSRUTIN
 AB Kontorsrutin, Landins väg 7, 702 33 Örebro
 Tel 019-21 87 00 • Fax 019-21 87 10
 Citykontor: Kyrkogatan 13, 702 10 Örebro
 Tel 019-13 99 55 • Fax 019-18 99 65
 info@kontorsrutin.se www.kontorsrutin.se

följdriktigt att även förbundet och Genealogiska föreningen samarbetar, sa Tomas Lidman och önskade lycka till i det nya samarbetet.

Invigningen i aulan avslutades med en rad uppvaktningar innan det var dags för riksarkivarien att klippa band och för publiken att vandra runt i lokalerna.

DIS ordförande Sture Bjelkåker var först med att uppvakta. Han anknöt till det samarbete som finns i forskarstugan i Linköping.

Många uppvaktningar

– Det fungerar alldeles utmärkt och det pekar på att samarbetet bör fungera bra också i Sundbyberg, sa Bjelkåker som såg Släktforskarcentrum som ett ”Släktforskarernas Mecka”.

Sedan följde uppvaktningar från Stockholms stadsarkiv, Släktforskarernas hus i Leksand, Sveriges hembygdsförbund, Genline, Krigsarkivet och Landsarkivet i Uppsala för att nämna några. Dessutom var en rad lokala släktforskarföreningar representerade.

Positivt för DIS-Öst

DIS-Öst är en av de föreningar som hyr lokaler i Släktforskarcentrum. DIS-Öst har dubbla ytan jämfört med den tidigare lokalen, men framför allt mycket större resurser med tanke på andra utrymmen som kan användas inom lokaliteterna. DIS-Öst ordförande Carl-Olof Sahlin nämner som exempel träffarna med miniteman varje år och utbildning i Disgen.

– Nu kan vi lägga våra kurser här. Tidigare har vi hyrt in oss på ett dataföretag, säger Sahlin.

Kurser i datasalen

I datasalen finns möjlighet att lägga kurser alla dagar i veckan. På dataföretaget fick man hyra in sig endast lördagar och söndagar.

– Det är stor spridning på grundkunskaperna bland våra medlemmar. Här har vi möjlighet att anpassa undervisningen i små grupper beroende på de tidigare kunskaperna. Det ger oss och våra medlemmar nya möjligheter, säger Carl-Olof Sahlin.

DIS-Öst flyttade in i lokalerna redan den 1 oktober. Höstmötet hölls i aulan och det kom nästan 90 personer, vilket är en mycket bra besöksiffra. ■

Det finns åtskilliga hyllmeter litteratur och arkivalier att söka bland i Släktforskarcentrum i Sundbyberg...

...men det finns också goda möjligheter att använda ny teknik. Man kan forska i datasalen eller i någon annan dator som finns utplacerad i lokalerna.

Släktforskarförbundets ordförande Ted Rosvall visar upp Släktforskarcentrums logotype – en stork och en dator. Storken associerar till Marabou, som tidigare använts av byggnaden. Till höger Genealogiska föreningens ordförande Lena A Löfström.

Genline på Arkivcentrum Syd

Redaktören för DIS-Syds medlemsblad Diskutabelt har undersökt beläggningen på Genline-datorerna inom Arkivcentrum Syd. Samtidigt var frågan i vad mån folk nyttjade de amerikanska databaser som i somras blev tillgängliga på ett par datorer.

Cecilia Lagesson-Madeja svarade skriftligt: "Intresset för Genline har varit mycket stort i forskarsalen på Arkivcentrum Syd. Under vintern och våren i år har det i genomsnitt varit ett par, tre personer varje dag som bokat dator för att söka i Genline eller i någon annan databas och minst lika många har tillfälligt använt Genline under sitt besök.

Det enda problem vi haft med Genline är att det ibland "hänger sig" och sökningen blir då omöjlig. En kvart senare går det för det mesta att söka igen. Vi vet inte vad detta fel beror på. Vi har kontaktat Genlines kundsupport, men inte fått något svar.

Vad gäller de amerikanska databaserna Ancestry och Genealogy har vi haft ungefär en förfrågan i veckan i forskarsalen. Vi efterlyser emellertid information rörande dessa databasers innehåll och sökmöjligheter för att kunna instruera forskarna på ett bättre sätt. Jag har sett ett par artiklar i Släkthistoriskt forum rörande sökningen i Ancestry.com, men en enkel sökinstruktion och beskrivning av innehållet på svenska hade underlättat för oss och forskarna.

Jourhavande släktforskare instruerar dagligen forskare i Genline och har någon enstaka gång visat de amerikanska databaserna men hade inga speciella synpunkter rörande dem."

Bo NORDENFORS

DIS-Nord bildat – får fyra sektioner

DIS-Nord, som Diskulogen berättade om i föregående nummer, är nu bildad. Det skedde vid ett konstituerande möte i Skellefteå den 23 oktober. DIS-Nord är därmed den sjunde regionföreningen inom DIS.

– Nu håller vi på att organisera jobbet och försöka få fram kontaktpersoner, säger Folke Aili som är interimsoverförande och den drivande kraften bakom DIS-Nord.

Regionföreningen omfattar Norrbottens och Västerbottens län, vilket är ett mycket stort geografiskt område. Därför delas föreningen upp i fyra sektioner – Norrbotten, Västerbotten samt norra och södra Lappland. I varje sektion ska det finnas en kontaktperson.

Föreningen har nu 150 medlemmar och Folke Aili är nöjd med det:

– Det är utöver förväntan bra.

Förutom föreningens organisation jobbar styrelsen nu med en egen hemsida. Och sedan ska man starta verksamhet för medlemmarna.

– Det största intresset tycks vara

Folke Aili är interimsoverförande i den nybildade DIS-Nord.

utbildning i Disgen och för övrigt dataanvändning i största allmänhet, säger Folke Aili.

Interimsstyrelsen består av Folke Aili, Skellefteå, ordf, Åke Westring, Skellefteå, v ordf, Anna Lövgren, Jokkmokk, sekreterare, Lennart Andersson, Skellefteå, kassör och Kjell Westerberg, Luleå.

Den som vill veta mer om DIS-Nord kan gå in på adressen www.dis.se/dis_nord.htm.

Nu har DIS över 21 000 medlemmar

Medlemsansökningarna fortsätter att strömma in till Föreningen DIS kansli. I genomsnitt registreras 13 nya medlemmar varje arbetsdag. Nettoökningen är nära 2 500 nya om året.

Den 29 november kunde DIS notera den 21000:e medlemmen. Det blev Ginny Bjelkenborg från Svinesund i Bohuslän.

Hon har fått medlemsnummer 29901. Det innebär alltså att nästan 30 000 medlemmar har tillhört DIS under dess 25-åriga tillvaro.

Ginny Bjelkenborg är 46 år och jobbar med spedition i Strömstad. Namnet Ginny hittade mamma i en roman och efternamnet Bjelkenborg tog pappan på 1940-talet – i stället för Nilsson.

Ginny har släktforskat av och till

under ett tiotal år. Hon fick en del nedtecknade uppgifter för tio år sedan av pappans kusin.

– Det var väldigt kul. Där fanns inte bara notering om personer och datum utan också en del berättelser, säger Ginny.

Det startade intresset för släktforskning och sedan har det funnits där. Men det blev lappar, noteringar, papper och åter papper. Till slut var det svårt att hålla reda på allt.

– För en månad sedan tänkte jag skaffa Disgen, men det blev inte av. Och tur var väl det säger Ginny Bjelkenborg.

I och med att hon väntade och blev den 21000:e medlemmen uppvaktades hon av DIS med ett Disgen utan kostnad.

Frågor om etik, policy och lagstiftning – vad styr verksamheten inom DISBYT?

DISBYT – som är Föreningen DIS databas för forskningsutbyte – är ett hjälpmedel i släktforskningen. Visserligen en andrahandskälla men som i dag innehåller ca 20 % av alla födda i Sverige före 1900 och som förhoppningsvis blir bättre ju fler av föreningens medlemmar som bidrar med eget material. Men för att DISBYT ska vara det hjälpmedel och den kontaktyta mellan släktforskare som det är avsett att vara, finns det några saker som DIS styrelse anser att såväl DISBYT-deltagare som DISBYT-användare bör tänka på.

Av EVA DAHLBERG

Styrelsen har haft en diskussion om etik- och policyfrågor som föranletts bl.a. av P O Bergmans insändare ”DISBYT och upphovsrätt” i Diskulogen nr 62, oktober 2003, sidan 20. I denna ifrågasätter han bl.a. att uppgifter skickas in till DISBYT från tryckta utredningar som kan vara försedda med upphovsrätt (copyright).

I svaret från Sture Bjelkåker och Olof Cronberg i samma tidning hänvisas till en artikel av Olof i Släktforskarnas Årsbok 1995 (”Datorn i släktforskningen. Lagar och etik.”)¹⁾. Utöver det hänvisas till att styrelsen kommer att utforma lämpliga råd och anvisningar i direkt anslutning till

uppmärksamhet om att lämna in till DISBYT samt att vi ska återkomma med en utförligare artikel om upphovsrätten i allmänhet och dess tillämpning på DISBYT i synnerhet.

I en artikel om DISBYT och kvalitet, i Diskulogen nr 61 (juni 2003), sid. 8–9, bemöter Olof olika frågor om kvalitet på databasen, källor och osäkra uppgifter. I Diskulogen nr 63, sid. 20–23, finns en artikel ”Har du kontrollerat din databas nyligen?” med några råd om hur du lätt kontrollerar din egen databas, med tips för de tre största svenska programmen, och ditt DISBYT-material.

Om du saknar tidigare nummer av Diskulogen finns de på www.dis.se i pdf-format. I denna artikel är det två

skilda, men lika viktiga, områden som jag från styrelsens sida vill belysa

- olika policyfrågor (etiska hänsyn, inlämning, uppdatering, användning av uppgifterna, kvalitet osv.).
- upphovsrättsliga frågor.

Det senare är svårt att belysa kort och det är även svårt att ge absoluta svar om vad som gäller. Men tänk på att även om något skulle vara lagligt att göra så är det inte alltid säkert att det är lämpligt.

Både upphovsrätten och personuppgiftslagstiftningen (PUL) gäller teknikneutralt, de gäller alltså inte speciellt vid Internetpublicering.

POLICYFRÅGOR KRING DISBYT

ETISKA HÄNSYN. Hur anmäler du uppgifter? Vad tar du med? Du bör först och främst lämna in material du själv forskat fram. Det är givetvis inte fel att lämna in uppgifter du fått från andra släktforskare men du får också vara beredd att svara på frågor från andra om även de personerna. I ditt eget program bör du ha källhänvisningar till dina uppgifter, din egen forskning såväl som vilka uppgifter du fått av andra forskare eller tagit från böcker eller hemsidor. Enligt vanlig släktforskareetik så låter du inte uppgifter andra forskat fram se ut som om de är din egen forskning, utan ”ärar den som äras bör”. Om det är ett stort material du vill ta in i din egen databas är det

lämpligt att kontakta den andre forskaren, men det minsta du kan göra är att ange forskaren som din källa. Det faktum att en släktforskare på något sätt publicerat sina resultat innebär inte att andra kan använda resultaten utan att ange källan.

I DISBYT TAS INTE LEVANDE personer med om uppgifterna är yngre än 90 år, och avlidna först efter 25 år (gränserna är i dag alltså 1914 respektive 1979). Personer födda på 1920-1970-talen som avlidit före 1979 kommer med, men utan några familjekopplingar alls om familjens medlemmar i övrigt lever – är det bra eller dåligt? Förmodligen anser man att det är bra

om man själv valt att lämna in uppgifterna, men dåligt om man är en mer nära familjemedlem som inte vill ha uppgifterna där.

OM DU ANVÄNDER DISGEN och använder flera flockar kan du t.ex. ha 1900- och 2000-talsmaterial i en särskild flock, om du inte vill ha med det när du gör DISBYT-utdrag eller GEDCOM-utdrag till andra (flockindelning kommer att tas upp i artikelserien Lär dig mer om DISGEN). När du lämnar in ett utdrag från DISGEN8 till DISBYT sköts gränsdragningarna för 90 år respektive 25 år automatiskt av DISGEN8. För utdrag från andra program görs avgränsningen automa-

tiskt vid DISBYT-bearbetningen av utdraget.

Hur rättar du uppgifter? Dina egna och andras?

Dina egna uppgifter rättar du genom att rätta in ditt eget släktforskningsprogram och därefter skicka in ett nytt DISBYT- eller GEDCOM-utdrag. Om någon annan forskare kontaktar dig med uppgiften att du har något fel i ditt material i DISBYT är det alltså i ditt eget material du får göra rättelsen och sedan skicka in till DISBYT på nytt (om den andre hade rätt förstås). När du hittar fel i någon annans material i DISBYT fungerar det på samma sätt, du får kontakta uppgiftslämnaren och sedan hoppas på att denne skickar in ett nytt utdrag snart.

När bör du lämna in ett nytt bidrag till DISBYT?

Tumregeln bör vara att skicka in nytt om du har rättat uppgifter som i dag är fel i DISBYT eller om du har mycket nytt material. Om det är länge sedan, dvs. flera år sedan, du lämnade in ditt utdrag så bör du göra ett nytt utdrag, dels för att andra funktioner finns med (t.ex. tas sedan 1999 alla förnamn med, originalstavningen är kvar sedan 2001), dels för att få en jämförelse med det nya mycket större material som finns nu.

Om du har DISGEN 7 eller äldre bör du göra ett GEDCOM-utdrag i stället för ett DISBYT-utdrag, pga. att DISBYT-databasen är anpassad till utdragen från DISGEN8.

KONTAKTER. När någon kontaktar dig för att han eller hon har sett dina uppgifter i DISBYT bör du besvara brevet eller telefonsamtalet, även om du inte skulle vilja dela med dig av mer material ur din egen databas än vad som framgår av DISBYT. Av den enkät som gjordes vintern 2003/2004 framgår att det händer att en som söker kontakt inte får några svar alls.

Hur hanterar du de uppgifter du får veta som medlem i DIS och som deltagare i DISBYT?

Vilka uppgifter lämnar du vidare till andra forskare?

Funderar du över hur du ska hantera att du har tillgång till adressuppgifter som är lösenordsskyddade?

Enskilda personuppgifter är tillgängliga vid DISBYT-sökning för icke-medlemmar men inte uppgifter om adress till den som lämnat informationen och inte heller s.k. klättring i materialet (trädet). Det ska betraktas som en medlemsförmån att ta del av detta, och att den som bidragit till databasen har tillgång till mer än den som inte själv bidragit.

Styrelsen rekommenderar därför att man kontaktar uppgiftslämnaren om att någon söker en person som denne lagt in i DISBYT. Det bör främja forskarutbytet bättre att uppgiftslämnaren uppmärksammas på frågorna, snarare än att lägga ut dennes uppgifter. Det är bättre att när du ser en fråga på t.ex.

Anbytarforum eller ett amerikanskt diskussionsforum och hittat en träff i DISBYT, att du tipsar den som lagt uppgifterna i DISBYT, i stället för att lämna ut uppgifterna och uppgiftslämnarens adress- och telefonuppgifter. Ibland ser man t.o.m. att bara släktuppgifterna från DISBYT läggs in i svaret utan uppgift om vem släktforskaren bakom är, vilket inte ens ger möjlighet till kontakt.

Upphovsrätt – vad gäller för släktforskaren?

Upphovsrätten har två beståndsdelar, den ekonomiska rätten respektive den ideella rätten. Upphovsrätt är inget man ansöker om, den registreras inte heller av någon myndighet, utan uppstår när verket, t.ex. boken, skapats. Det behöver inte finnas en ©-symbol för att upphovsrätten ska gälla. Den som kan bevaka om intrång görs på upphovsrätten är upphovsrättsinne-

havaren. Eventuella tvister behandlas av tingsrätten som första instans.

Upphovsrättslagen (1960:729, här förkortad URL) skyddar t.ex. litterära verk som en framställning i skrift eller i en databas. Till litterära verk räknas böcker och artiklar. Det har tidigare funnits förväntningar på verkshöjd eller att det är en unik prestation, för att kunna tillgodoräkna sig den nivå av särprägel och originalitet som krävs för upphovsrätt. Detta ersätts mer och mer av nivån av originalitet på alstret. Men det krävs fortfarande en kreativ insats för att åberopa upphovsrätt, inte bara att man gjort en faktasammansättning. Det är en fall-till-fallbedömning som behövs för att avgöra om upphovsrätt gäller för ett material eller inte, vilket gör att det bara kan beskrivas i generella ordalag här.

FRÅN DIS SIDA är det inte möjligt att kontrollera om uppgifterna som lämnas till DISBYT är skyddade av upphovsrätt. Föreningen kan endast poängtera vikten av kvalitet och etik i forskningen och vikten av att det grundläggande för släktforskaren är ordentliga källhänvisningar och att respektera upphovsmannen till de uppgifter man använder. Ett rättetsnöre bör vara att källor måste anges även om de inte är skyddade av upphovsrätt.

Den ekonomiska rätten innebär t.ex. ensamrätt för upphovsmannen att förfoga över sitt material genom att framställa exemplar med någon teknik och att göra verket tillgängligt för allmänheten (men när det framställts kan man inte styra över användningen). Den ideella rätten består av rätten att bli namngiven när verket utnyttjas och respekträtten som gör att upphovsmannen kan motsätta sig viss användning eller tillgängliggörande.

MAN FÅR TROTS ENSAMRÄTTEN använda andras upphovsrättskyddade material för enskilt bruk, och ange källan, men däremot inte sprida det vidare till allmänheten utan tillstånd t.ex. på Internet. Man får trots ensamrätten citera ur ett verk, om man gör det i överensstämmelse med god sed och i den omfattning som motiveras av ändamålet (22 § URL). Detta innebär att det är ett kort citat och också att

källan ska anges. Tar man hela texten utan att ange vem som skrivit den, så att det ser ut som man själv skrivit det, plagierar man, vilket inte är tillåtet.

Släktforskarens dilemma i förhållande till upphovsrätten är att man ofta använder uppgifter och basfakta om personer, vilka är allmänna handlingar, offentliga uppgifter om de inte sekretessbelagts, och som oftast också är otvetydiga. Men ibland krävs en större insats för att fastställa släktskapen mellan personer. Olika forskare kommer då inte sällan fram till olika resultat.

EN PERSON ELLER EN FÖRENING som t.ex. skrivit av kyrkböcker i ett större område har inte upphovsrätt så länge uppgifterna är rena faktaframställningar. När uppgifterna börjar bearbetas med levnadsskildringar eller släktutredningar med tolkningar kan man däremot komma in i situationer där upphovsrätten är tillämplig.

I upphovsrätten läggs inte in några aspekter om nedlagd arbetsinsats eller kostnader bakom det presenterade forskningsresultatet. Det s.k. katalogskyddet (49 § URL) för kataloger, tabeller eller dylika databaser med sammanställningar av ett stort antal uppgifter omfattar inte innehållet utan skyddar databasens struktur. Innehållet kan dock dessutom vara skyddat av upphovsrätten.

I katalogskyddet tas hänsyn till om arbetet är resultatet av en väsentlig investering. Katalogskyddet gäller 15 år efter att det gjorts tillgängligt för allmänheten.

OM MAN INTE HAR UPPHOVSRÄTT till sin sammanställning, för att den är grundad på allmänna handlingar om födda-vigda-döda som vem som helst kan komma fram till (sammanställning av fakta), kommer man lätt i den absurda situationen att man i så fall endast kan få upphovsrätt för påhitade eller felaktiga uppgifter om personerna. Däremot är det lika märkligt att säga att ingen kan komma fram till samma uppgifter som en själv vid forskningen (det kan finnas undantag vid t.ex. levnadsbeskrivningar av nutida personer eller där man själv äger enda exemplaret av en källa).

SOM JAG FÖRSÖKT PEKA PÅ är det svårt att ge definitiva tolkningar om

släktforskningsmaterial från annat håll än direkt ur en primärkälla (kyrkbok, dombok, mantalslängd osv.) är skyddat av upphovsrätt eller inte och i vilken omfattning man får använda och sprida andras uppgifter utan att begära tillstånd.

Om du är osäker, kontakta den som skrivit boken eller gjort hemsidan som har uppgifter du vill använda. På det viset får du ju också kännedom om eventuella resultat som rättar uppgifterna du sett. Med en enkel källhänvisning vet du vilka uppgifter du tagit var, vilket underlättar att se vem du behöver kontakta om vad. Om du inte vet var författaren finns i dag, och boken finns på bibliotek, kan du kontakta Sveriges Författarfond (Stockholm, www.svff.se).

FÖR ATT I KORTHET BERÖRA även fotografier kan sägas att även för fotografier när de betraktas som verk gäller upphovsrättsligt skydd till 70 år efter upphovsmannens död. Dessutom gäller upphovsrättslagen även fotografiska bilder, inklusive privata bilder, men då högst 50 år efter att bilden tagits. Man kan inte citera en bild.

ÄNDRING AV UPPHOVSRÄTTSLAGEN har aviserats en längre tid, ev. läggs en proposition för riksdagsbeslut våren 2005. En departementspromemoria ("Upphovsrätten i informationsområdet genomförande av direktiv 2001/29/EG, m.m.", Ds 2003:35) har varit ute på remissbehandling. De ändringar som är aktuella är genomförandet av ett direktiv om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationsområdet. Förslaget innehåller bl.a. förslag kring kopiering av musik till från Internet och filbyterprogram.

PERSONUPPGIFTLAGSTIFTNINGEN (PUL) – MEST FÖR KÄNNEDOM. PUL tillämpas på all behandling av personuppgifter som utförs helt eller delvis med hjälp av en dator, inte bara Internet. Uppgifterna kan finnas i ett register eller löpande text. I begreppet behandling

ingår allt från manuell insamling via sammanställning till spridning. PUL gäller för levande personer och det finns inga åldersgränser, varken 100 år eller 70-årsgränsen för tillgängligheten till kyrkboksmaterialet. Det finns däremot ett undantag i lagstiftningen för sådan behandling av personuppgifter som en fysisk person utför som ett led i en verksamhet av rent privat natur (6 § PUL). Spridning på t.ex. Internet av samma uppgifter innebär att det inte längre är av privat natur och då upphör undantaget.

HARMLÖSA UPPGIFTER får publiceras utan samtycke, utgångspunkten är vilka uppgifter den person du skriver om kan anse vara kränkande, inte din egen uppfattning. Det saknas alltså en definition. För någon kan uppgift om föräldrar eller adopterade barn vara känsligt, medan det är harmlöst

för en annan. Fotografier räknas som personuppgifter och anses oftast inte vara harmlösa.

PUL utreddes under 2003–2004 (Översyn av personuppgiftslagen, SOU 2004:6) och förslagen har nyligen remiss-

behandlats. I utredningen föreslås förenklingar inriktade på att hindra missbruk, särskilt i löpande text. Förslaget kan komma att läggas fram för riksdagsbehandling under 2005.

DET S.K. KONFIRMANDLÄRARMÅLET anses enligt utredaren inte behöva leda till en ändring av PUL. EG-domstolens dom innebär tolkningen att man inte kan publicera uppgifter för personligt bruk (det omfattas alltså inte av undantaget), men att publicering på Internet inte anses vara överföring till tredjeland. Konfirmandläraren fälldes av Göta Hovrätt för att ha brutit mot PUL (det var inte för uteslutande privat bruk och sjukskrivningen hon skrev om ansågs vara en känslig uppgift).

Hovrätten ansåg dock att brotten var ringa så därför utdömdes inget straff. Hon har därefter anmält ärendet till Europadomstolen för att pröva om domen (och direktivet) strider mot Europakonventionen om mänskliga rättigheter. ■

Harmlösa uppgifter får publiceras utan samtycke

Sammanfattande tumregler

Etik – allmänt

- Äras den som äras bör.
- Ange alltid källhänvisningar.
- Tänk på att släktingar kan acceptera att stå med i en tryckt släktbok men ändå inte vilja ha samma uppgifter på en webbplats. Fråga dina släktingar och respektera deras val.

DISBYT

- Ta med de uppgifter i DISBYT som du kan stå för och svara på frågor om.
- Skicka in ett nytt utdrag på hela ditt material när du rättat viktiga uppgifter i ditt material.
- Om en annan släktforskare anmält felaktiga uppgifter, kontakta den personen och förklara varför uppgifterna är fel.
- Om du får rättelser från någon annan, kontrollera uppgifterna och rätta dina egna om de är fel.
- Svara på kontakter även om du inte har något att tillföra. Tacka för material du får.
- Lämna inte ut andras adressuppgifter till andra frågeställare utan att be om lov. Tipsa hellre DISBYT-deltagaren om att hans eller hennes uppgifter efterfrågas på t.ex. Anbytarforum.

PUL

- Gäller endast nu levande personer (utan tidsgränser).
- Gäller både Internet och cd.
- Gäller inte för harmlösa uppgifter.

ETT STÄLLE PÅ INTERNET som innehåller mycket matnyttigt är www.supportdata.net. Där finns tips och länkar till allt möjligt och man kan ansluta sig till en maillista och till ett forum för diskussion och frågor om datorproblem. De har också ett antal tips och skolor i olika ämnen. Jag har själv skrivit ett par av dem: om bilder i Access och om Backup

Litteratur

Bergström, Svante och Strömholm, Stig. (1994, 4:e upplagan). Lärobok i upphovsrätt.

Cronberg, Olof. (1995). Datorn i släktforskningen. Lagar och etik. Släktforskarnas Årsbok 1995, sid. 43–54.

Renman Claesson, Katarina. (Mars 2003). Kort om upphovsrätt. <<http://www.juridicum.su.se/iri/karc/kortupphovsratt.pdf>> (hämtad oktober 2004)

"God se på Internet". Bildleverantörernas förening. <www.blf.se/Upphovsrattsfragor/god_sed.html> (hämtad november 2004)

Legalahandbokens ordlista. <www.legalahandboken.netuniversity.se/ordlista/wordlist_long.html>

Kvalitet inom släktforskningen (2001). Sveriges släktforskarförbund. <www.genealogi.se/forbund/pdf/kvalutr.pdf>

"Kolla källan", Myndigheten för skolutvecklings webbplats med information om bl.a. upphovsrätt <www.skolutveckling.se/skolnet/kolla/upphovsratt>

Justitiedepartementets informationsmaterial om upphovsrätt respektive PUL (<www.regeringen.se>)

Fotnot

¹⁾ Det som förändrats sedan artikeln i Släktforskarnas Årsbok 1995 är:

- sid 46–49 Datalagen (1973:289) upphävdes den 14 oktober 1998 och ersattes av personuppgiftslagen (1998:207)

- sid 49–50 Upphovsrättslagen (1960:729): upphovsrätten gäller sedan den 1 januari 1996 inte 50 år utan 70 år efter upphovsmannens död (upphovsrätt övergår till de efterlevande) och skyddet för databaser och sammanställningar ("katalogskyddet" eller "sui generis") har förlängts till 15 år

med Windows eget program för backup. Det är helt gratis att titta och ta hem vad man behöver. Jag rekommenderar en närmare titt. Ansvariga är familjen Karin, Kjell och Johan Andersson, varav Karin kanske är mer bekant som Syster Webb i datortidningen PC Hemma.

OVE BILLING I DISKUTABELT

Marianne Söderberg besökte släktforskare i Lund

Ingen har väl kunnat undgå att serien Din släktsaga rullat på TV i höst. I början av oktober hade Lunds släktforskarförening besök av Marianne Söderberg och hennes filmare Bosse.

Din släktsaga kördes på försök med två program i januari 2003. 500 historier inflöt efter detta till programmakarna. Förra hösten gick nio program. Man har försökt variera konfekten genom att ta med olika yrken och samhällsklasser och det hela har tidsmässigt legat runt förra sekelskiftet.

Hösten 2004 har det gått tio program. De som lyssnade på Marianne fick en förhandsvisning av programmet om Lunda-fotografen Lina Jonn, som startade sin verksamhet vid Bantorget 6 år 1891. Karriären tog relativt fort slut, i och med giftermålet i Norge. Firman drevs vidare av en syster och den son, som föddes 1896 fick tas om hand i Lund av mostrarna när Lina avled juldagen detta år. Denna exklusiva visning var aftonens clou.

Åhörarna fick mycket information om allt slit som ligger bakom programmen. Man jobbar med flera parallellt och har alltså mycket att hålla ordning på. Det blir mycket resor och mycket filmande på olika håll, alltmedan det jobbas vid skrivbord och klippbord i Malmö.

En stor utgiftspost för programmet är bildrättigheter, där sitter arkiv och museer på bildskatter, men som sagt, det kostar!

Tittarsiffrorna är det som styr hur länge man får vara med och slåss om programtider. Den senaste tiden har man haft förmånen att ligga på bästa sändningstid – kl. 20.00.

Bevaras programmen? Jo, videobanden kommer att arkiveras på säkert sätt i Stockholm. Marianne avslutade med att uppmana oss att fortsätta sända in bidrag. Det man direkt refuserar är antavlor utan just annan information. Så skriv och berätta! Bilder gör susen, det är ju TV! Programmet har egen hemsida under svt.se.

Bo NORDENFORS

Huset på Bockön

Sommaren 2004 träffades ett 40-tal släktingar i "huset på Bockön" – fädernegården med stort "F". Bakgrunden till träffen är den släktforskning som bedrivits av Ola och Jan Wikström. De använder för övrigt programmet Min släkt i sin registrering av forskningsresultatet. Det har sedan lagts ut på Internet, liksom redovisningen av släkträffen i somras. Här är det Olas hustru Maud Wikström som berättar om förberedelserna, hur man organiserat och sedan genomfört släkträffen.

Erik Johansson Wikström (Glad) den första personen i min mans (Ola) släkt som antog namnet Wikström föddes den 31 mars 1761 och dog den 30 december 1822. Han var fosterson hos sin farbror som bar soldatnamnet Glad.

Platsen där huset låg kallas än i dag för Gladbacken och ligger i Strömsund utanför Råneå i Norrbotten. Namnet Wikström kommer från Viken (en vik av Rånefjärden som kallades Viken) där Gladbacken låg och första stavelsten i Strömsund. Där bodde och arbetade Erik största delen av sitt liv.

I fädernas spår

Inspirerad av vår "fröken" på släktforskningskursen Gunvor Hjertröm gjorde Ola och jag en liten "vandring i fädernas spår" sommaren 2003.

Vi besökte kyrkogårdar och fotograferade gravstenar, vi besökte Meldersteins bruk och Strömsund och tittade på resterna av den järnhantering som funnits där. Platser där flera av Olas förfäder, såväl på mors som fars sida, slitit ihop till brödfödan, sådan den nu var.

Att anlägga en järnhantering i Strömsund vid kusten och räkna med att transportera malmen med renar från Gällivare var nog det mest optimistiska jag hört, men så gick det inte så bra heller.

Hängiven släktforskare

Vi träffade också Jan Wikström, kusin till Ola, och den verkligt hängivna släktforskaren. Han är och har varit mycket aktiv i Luleåbygdens släktforskarförening och sitter inne med de mest otroligt detaljerade kunskaper man kan ha om sin släkt.

Hans forskning bygger mycket på mantalslängder och han kan alltså

säga var anfäderna bott, vad de jobbat med, vilka gårdar de ägt och gift in sig i m m.

Träff i Strömsund

Med drygt 3 000 anfäder och Olas och Jans kunskaper som underlag fick jag hösten 2003 en obetvinglig lust att försöka ordna en släkträff i Strömsund. Platsen var ju given. Strömsund förstås. Där finns också Strömsundshemmet som är ett vandrarhem i kyrkans regi och ligger granne med Gladbacken – så logi var inga problem. Sedan gällde det bara att få slakten att bestämma om de ville delta eller ej. Kanske finns det en speciell gen hos vissa människor som gör att man dras till "hopplösa" projekt.

DIS-Öst hjälpte till

Nåja. Lördagen den 17 juli 2004 var vi i alla fall 32 vuxna och tio barn som samlades på Strömsundshemmet. Det var Olas syskon, kusiner deras barn och "ingiftingar".

Min tanke från början var att träffen skulle vara fredag till söndag, men de flesta tyckte att det räckte med en dag och så fick det bli. Nu fick vi fredagskvällen till att sätta upp antavlor och stamtavlor m m på väggarna.

Jag sände en tacksam tanke till Anders Eriksson DIS-Öst, som ifrågasatte min beställning av en komplett antavla utskrivna på plottern. När han gått igenom Olas register frågade han lite försynt var jag tänkt sätta upp papperen, det skulle nämligen bli 69 A1-ark, dvs 38 kvm.

Vi enades därefter om att jag bara skulle skriva ut ett par stamtavlor. En utgående från Eric Glad och en som visade anförluster. Ola och hans syskon är nämligen sexmänningar med sig själva.

Vi har räknat ut att anförlusterna för Olas mors och fars gemensamma anor är 54%. Man ska komma ihåg att det inte fanns så många människor i Norrbotten på den tiden och att vi talar om en tidsrymd från nutid till tidigt 1600-tal. Man ska också komma ihåg att vi talar om bönder för vilka det var viktigt att man gifte sig så att man fick behålla sina gårdar och gärna utöka dem.

Släktens "Adam" brukar vi kalla David Larsson i Prästholm (1500-talet) som har 17 grenar utgående från sig. Alla leder till Ola och hans syskon. Samtidigt blir man imponerad av att man uppenbarligen höll redan på släktskap. Vi har inte hittat några kusiner eller tremänningar som gift sig med varandra, utan det är flera generationer emellan.

Mårtens i Böle

Det blev den mest fantastiskt lyckade dag man kan tänka sig. Tack Jan! Vi började "isi Mårtens" i Böle, som heter så trots att det är drygt 300 år sedan anfadern Eric Mårtensson bodde där (1664 till omkring 1737).

Även om boningshuset inte finns kvar så står nuvarande byggnader precis som de stod då enligt Jan, med en vidunderlig utsikt över slätten i Böle. Efter ett kort stopp i Prästholm där ett flertal av fäderna levat blev det lunch i Melderstein och en titt på det som finns kvar av bruket där anfäderna Bergström och Löfgren verkat

I Jämtöavan träffade vi på två äldre bröder Lalander som höll på att renovera det hus som Olas farfar J P Wik-

ström flyttade in i som nygift med sin Dorotea Wilhelmina (Minna kallad) och där de tre äldsta av fem söner föddes. Som jag uppfattade det så hade bröderna Lalander köpt tillbaka detta hus av den av JP:s söner som ärvde det när JP dog och som haft det som sommarstuga i flera år.

De blev något konfunderade när tio bilar stannade på vägen utanför stugan och 40 personer började vandra upp mot dem. När vi förklarat vad vi höll på med blev de nog mest smickrade och kameran kom fram.

Bland oss var det nog dottrarna till den man som ärvt stugan och haft den som sommarbostad som var mest glada.

Och där lekte vi...

Och där klättrade vi...

Och så vidare.

Fädernegården med stort "F"

Via Rörbäcken var det så dags att åka båt till huset på Bockön. Fädernegården med stort "F". Ett stort tack till kusinsonen Claes som ordnat båttransporten. Huset byggdes av Hans Wikström (1800–1874), son till Eric. Han köpte mark på Bockön av någon från Sikenäs med diverse turer och lurenrejerier. Och där byggde han sig ett hus för sin familj.

Förutom jordbruk ägnade sig Hans åt fartygsbygge vilket nog var mer lönsamt än jordbruket enligt Jan. Hans och hans familj bodde dock inte på Bockön mer än åtta år då de flyttade till fastlandet och sonen Johan Petter (1828–1904) tog över.

Hans son, Johan-Aron (1851–1897) föddes också på Bockön liksom Johan Arons son Johan Petter (JP) (1876–1943). JP drog emellertid in till Råneå via Jämtöavan, där Olofs pappa Oscar föddes i ovan nämnda stuga.

Startade skotillverkning

I Råneå startade JP och hans söner så småningom skotillverkning – J P Wikström & Son, senare Sko-Wikström – efter det att Oscar och ett par av hans bröder gjort en vända till Amerika, men tack och lov åkt hem igen när depressionen kom. De blev mest kända för "Norrbottnensnäbban" som var så populär på 70-talet.

Bockön ägs numera av Svea-skog och de har naturligtvis inte något intresse av att besvara gamla byggnader,

så tyvärr har huset fått förfalla. Det stod dock kvar vid det här tillfället, men troligen inte så länge till. Man kunde också se det gamla potatislandet och andra försök till uppodlingar.

Tillbaka i Strömsund blev det middag. Kvällen avslutades med att Ola berättade om sin mors släkt och att vi tittade på gamla foton som deltagarna haft med sig.

Det finns säkert många sätt att anordna släkträffar på. Det här var ett.

Om alla uttrycker sin glädje över träffen och man dessutom har sådan tur att vädret slår om från ett bedrövt regnande i flera veckor till det mest fantastiska sommarväder under den helg vi hade vår träff – ja, då kan man inte annat än att vara nöjd. När vi så småningom får en dokumentation av

Pontus Wikström – med allt vad Jan sa tillsammans med foton på en cd – då ska vi uppleva alltsammans igen.

Vill du veta mer om vår forskning kan du hitta oss på home.swipnet.se/Wikstrom-Sundbom-slaktforsk/.

MAUD WIKSTRÖM

Fotnot:

En redogörelse för träffen (reseberättelse) finns på adressen www.resedagboken.com. Klicka på **Sök resor**. Skriv sedan in resans namn: **En resa i tid och rum**. I fältet **Resans status** ska du ange **Avslutade resor**. Klickar du på **Sök resor** hittar du sedan den aktuella släkträffen. Förutom dagbok har träffen dokumenterats på webbsidorna med 63 bilder.

Huset på Bockön finns kvar, men är mycket förfallet.

Bilden nedan:

I det här huset flyttade Johan Petter och Dorotea Wilhelmina (Minna kallad) Wikström in i som nygifta.

SÅ KAN DU SÖKA DINA DANSKA ANOR

Find dine danske aner via Internettet. GEDCOMP er nu på 8. år en søgefacilitet for slægtsforskere med interesse i Danmark. Du får gratis udført en GEDCOMP-søgning efter de personer du forsker i ved at e-mail'e en GEDCOM-fil med dine slægtshistoriske oplysninger til GEDCOMP.

GEDCOMP benyttes altså på samme måde som det velkendte DIS-BYT/Treff/Træf.

Læseren kan nu spørge sig selv, hvilken nytte kan GEDCOMP have, når der eksisterer en DIS-service for Danmark – og det øvrige Skandinavien?

DIS-Treffs norske Alf Christopher sen skrev i DIS-Danmarks "Slægt & Data" 2000 Nr. 1 en artikel med titel "GEDCOMP eller DISBYT, eller Ja takk, begge deler?" hvor han anbefaler at vi slægtsforskere indsender vore data til både GEDCOMP og DIS-BYT (DIS-Treff/Træf).

Prøv begge dele. Fem af mine otte oldeforældre er svenske, og derfor sendte jeg for knapt et år siden min nyeste GEDCOM-fil til DIS-BYT – som må antages at benytte omtrent samme teknologi som DIS-Treff/Træf. Baseret på mine erfaringer med DIS-BYT og GEDCOMP vil jeg nedenfor nævne en håndfuld forskelle mellem DIS-BYT og GEDCOMP, som kan retfærdiggøre anbefalingen om at prøve begge dele:

1) EFTER AT HAVE INDSENDT sin GEDCOM-fil til DIS-BYT modtager man en liste over de stednavne som er uforståelige for DIS-BYT, eller som ligger uden for Sverige. Dette er for så vidt udmærket. I mit tilfælde var der ikke andre kontrol resultater. I modsætning hertil analyserer GEDCOMP nøje din indsendte fil. Denne kontrol er væsentligt mere grundig, end den kontrol, som mange slægtsforskningsprogrammer kan udføre, og den kan

opdage omkring 250 forskellige typer af fejl i dine oplysninger. GEDCOMP sender dig resultatet af denne kontrol, så du får muligheden for at rette de fejl, der er blevet fundet.

2) HVER GANG GEDCOMP FINDER et overlap mellem din GEDCOM-fil og en anden, så får både du og indsenderen af den anden fil besked via e-mail om overlappet. Herefter kan I sammen udveksle oplysninger. Dvs. længe efter at du har indsendt din fil til GEDCOMP, vil du få tilsendt en ny e-mail hver gang GEDCOMP finder et overlap med en nyindsendt GEDCOM-fil. Det giver dig større mulighed for at få udbytte af de overlap GEDCOMP finder med filer, der bliver indsendt efter din egen.

3) ALLE KAN INDSENDE en GEDCOM-fil til GEDCOMP, og derfor kan GEDCOMP sætte dig i kontakt med en meget bred kreds af slægtsforskere. I april bragte den elektroniske udgave af New York Times en artikel om GEDCOMP, hvorefter et større antal efterkommere til udvandrede til Amerika og Australien sendte deres bidrag til GEDCOMP.

4) GEDCOMP ANVENDER en avanceret søgeteknik, der anvender profession-, sted- og dato- og oplysninger, og som finder overlappet mellem to GEDCOMP-filer i grupper af hele slægter.

Sted-oplysningerne analyseres ved hjælp af GEDCOMP's interne stednavne-database som indeholder over 50 000 stednavne, som primært er danske, men som f.eks. inkluderer de svenske län, kommuner och församlingar. De udenlandske stednavne er medtaget for at GEDCOMP bedre kan skelne mellem danske og udenlandske personer. Men udenlandske stednavne hjælper også GEDCOMP til at identificere overlap mellem per-

soner, der er bosat uden for Danmark, f.eks. danskere, der er udvandret til Amerika. Faktisk finder GEDCOMP efterhånden ofte overlappende information om personer, der aldrig har været i Danmark!

5) DIS-BYT ANGIVER med omkring 6 forskellige niveauer kvaliteten af hvert overlap. Mit bidrag til DIS-BYT gav således godt 400 linjer med personer, som kunne være identiske med mine egne, dvs. een for ca. hver fjerde person jeg indsendte. Hver af disse over 400 resultat-linjer måtte jeg herefter gennemgå manuelt for at se hvilke der vitterligt så ud til at passe. Selvom det kan være spændende nok, er det alligevel er større manuelt arbejde, hvor man risikerer at begå fejl, og som faktisk ikke behøver at være så stort.

GEDCOMP angiver nemlig overlap slægtsvis, og bruger en åben skala til at angive kvaliteten af hvert overlap. De to ting tilsammen betyder, at det er meget nemt at se at et overlap er reelt, og hvor omfattende det er. Af samme grund kan GEDCOMP uden menneskelig indgriben afgøre at et sammenfald er reelt, og derfor nøjes med at afsende en email om overlap, når der er meget stor sikkerhed for at der er tale om et reelt overlap.

Det betyder, at man som modtager ikke skal bruge tid på at undersøge et stort antal mulige overlap, men at man istedet kan koncentrere sig om de faktiske overlap, som man får email om.

6) GEDCOMP INDEHOLDER godt 3 millioner person-oplysninger. Selvom en del af disse personer ikke stammer fra Danmark, så er GEDCOMP så langt den største database hvad angår danskere.

GEDCOMP Garanterer. Jeg kan love at enhver, der indsender en GEDCOM-fil med mere end en snes perso-

ner i det mindste vil have fordel af at blive gjort opmærksom på en eller flere fejl i sine oplysninger. Derudover kan du, hvis du har information om bare nogle få hundrede danskere i din database regne med at blive sat i kontakt med mindst en anden slægtsforsker, som har overlap med dit arbejde.

Hvis GEDCOMP alligevel ikke skulle leve op til dine forventninger kan du til enhver tid lade dit bidrag udgå af GEDCOMP.

Da GEDCOMP er et privat initiativ (dog med en symbolsk økonomisk støtte fra DIS-Danmark) vil jeg slå fast at jeg fra starten i 1997 har lovet brugerne at deres data ikke vil blive anvendt kommercielt og at deres GEDCOM-filer ikke vil blive videregivet. Dette står stadig fast.

Du kan få mere at vide om GEDCOMP på: <http://www.lklundin.dk/gedcomp/>

Status af GEDCOMP pr. 2004-11-11

- Indsendte personoplysninger: 3 134 000
- Indsendte GEDCOM-filer: 1 841
- Udsendte E-mails om personsammenfald: 95 544

Alle indsendte filer med oplysninger om mere end 252 personer har givet indsenderen mindst een email om personsammenfald med en fil indsendt af en anden slægtsforsker.

Blandt de øvrige, mindre filer er den observerede gevinsthyppighed ved indsendelse af oplysninger om X antal personer, hvor X højst er 252:

	Gevinst		
Mindst	Højst	%	
193	252	96	
140	192	96	
95	139	84	
48	94	81	
1	47	43	

Tallene i tabellen er fremkommet på følgende måde: De indtil nu indsendte filer til GEDCOMP med oplysninger om højst 252 personer er inddelt efter antal personer i 5 lige store grupper.

%-satsen i hver gruppe er andelen af filer i denne gruppe, hvor indsenderen har fået mindst een email om personsammenfald med en fil indsendt af en anden slægtsforsker.

LARS KR. LUNDIN
GEDCOMP@LKLUNDIN.DK

Fler operatører kan erbjude bredband utanför tätorter...

Post- och telestyrelsen, PTS, fattade i november beslut om vilka regler som ska gälla när andra operatörer vill erbjuda ADSL eller andra varianter av DSL via Telia Soneras nät.

Besluten ger operatörer en ny möjlighet att erbjuda bredbandstjänster, genom tillgång till bitström. Detta förväntas ge mer konkurrens i områden där andra operatörer tidigare har bedömt att det inte har funnits underlag för att erbjuda bredband.

Telia Sonera äger accessnätet, ”den sista biten” av telenätet som når in i huset hos abonnenterna. Den delen av telenätet kan användas både för telefoni och bredband. För många, framför allt de som bor utanför tätorter, är detta det enda nät för tele- och bredbandstjänster som är tillgängligt. För att få en fungerande konkurrens är det viktigt att fler operatörer kan använda accessnätet och erbjuda konsumenttjänster.

Operatörer som i ett område inte har möjlighet att bygga eget nät, kan få tillgång till accessnätet på olika sätt. Den variant som kräver mest investeringar kallas LLUB, Local Loop Unbundling. Med LLUB hyr en konkurrerande operatör hela eller delar av frekvensutrymmet för telefoni eller bredband i accessnä-

tet. Operatören installerar då egen utrustning i nätet och kan, relativt oberoende av Telia Sonera, förändra sitt utbud av tjänster. En annan variant är tillgång till bitström. Det är en mer förädlad tjänst än LLUB. Bitström medger att en större del av Telia Soneras nät används. Det ökar möjligheten till konkurrens även i de delar av landet där operatörer har bedömt att det inte finns tillräckligt många kunder inom ett visst geografiskt område för att en operatör ska kunna investera i eget nät eller LLUB.

– Nu kan fler konsumenter få konkurrerande operatörer att välja mellan, säger Viveca Norman, chef för marknadsfrågor på PTS.

LLUB har varit reglerat sedan februari 2001 genom en EU-förordning. De nya besluten innebär en nationell reglering för LLUB och reglering för en ny produkt – tillgång till bitström. PTS beslut berör vilka skyldigheter Telia Sonera ska ha som dominerande operatör på marknaderna för LLUB och bitströmstillträde.

Telia erbjuder sedan tidigare s.k. återförsäljarprodukter för bredband, där operatörer inte gör några investeringar i nät. Denna typ av produkt regleras inte av PTS.

...även via radiolänk

PTS har delat ut en typ av radiotillstånd som kan användas för mobilt bredband i glesbygd. Denna typ av tillstånd ska underlätta för mindre aktörer att erbjuda bredband där detta inte erbjuds på annat sätt.

Beslutet innebär att företaget BIM 2000 AB får radiotillstånd för mobilt bredband i Södermanlands, Östergötlands och Örebro län.

Företaget ska senast den 1 januari 2006 genom minst en radiosändare i varje kommun där företaget har tillstånd erbjuda mobilt bredband.

Mobilt bredband kan liknas vid WLAN (Wireless Local Area Network) över stora områden. Uppkopplingen sker via radiolänk istället för, till exempel, via fiber eller telefonnätet (ADSL).

Det är nu dags att se på alternativet normalanvändning av ortfunktionen. Som framgick av föregående artikel avser jag med normalanvändning att man lägger in egna svenska orter samt vid behov även infogar utländska orter.

Del 2 i serien om ort- och kartfunktionen

Bygg ut och förbättra ditt ortregister

AV INGVAR KÄRRDAHL

Inledningsvis kan det vara lämpligt att definiera ordet ort som enligt Svenska Akademiens ordlista bl. a. betyder plats eller ställe. När vi nu utökar Disgens ortdatabas kan det innebära att vi lägger till såväl bynamn som namn på den övervuxna gamla torpargrunnen ute i skogen.

Disgens ortträd är uppbyggt enligt den administrativa hierarkin och liknar i datorn Windows utforskare. Varje administrativ nivå kan i ortträdet jämföras med en mapp i Utforskaren där ett plustecken [+] visar att det finns fler nivåer som nås genom att klicka på plustecknet. Plustecknet ändras då till ett minustecken [-]. Genom klickning på minustecknet stängs underliggande nivåer.

Struktur

Ortförteckningens grundstruktur be-

står av en namnlös övre nivå samt därunder Sverige. (Bild 1)

```
[-] .....
    [+] Sverige
```

Ortträdet för Sverige är sedan uppbyggt efter vår administrativa hierarki (Bild 2):

```
[-] Sverige
    [-] Län
        [-] Kommun
            Församling
```

Mitt grundförslag är att utöka ortträdet med tre nya nivåer som jag benämner by-, gårds- och torpnivå. Givetvis ska ortträdet endast utökas med de nivåer som behövs i det enskilda fallet. Det innebär att om det inte finns en by utan endast en gård, eller om byn inte är känd, så lägger man in en gård på bynivån och på liknande sätt förfar man med ett torp.

Det utökade ortträdet kommer nu

att få följande struktur (Se exempel i bild 3):

```
[-] Sverige
    [-] Län
        [-] Kommun
            [-] Församling
                [-] By (Gård, Torp)
                    [-] Gård (Torp)
                        Torp
```

I städer och större samhällen kan by ersättas med stadsdel och gård ersätts med gatuadress eller stadsäga.

Som du säkert insett så lägger du in alla nya orter på nivåer under församlingnivån. Inläggning av nya orter kan göras på två olika sätt:

Alt. 1. Klicka på knappen med **hus** symbolen på raden över Disgens skrivbord (Bild 4) varvid du kommer in i dialogrutan **Redigera ort**. Här kan du lägga till nya orter, ändra tidigare registreringar samt ta bort orter.

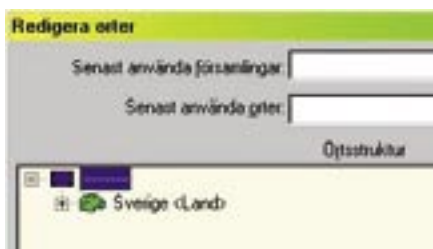

Bild 1

Bild 2

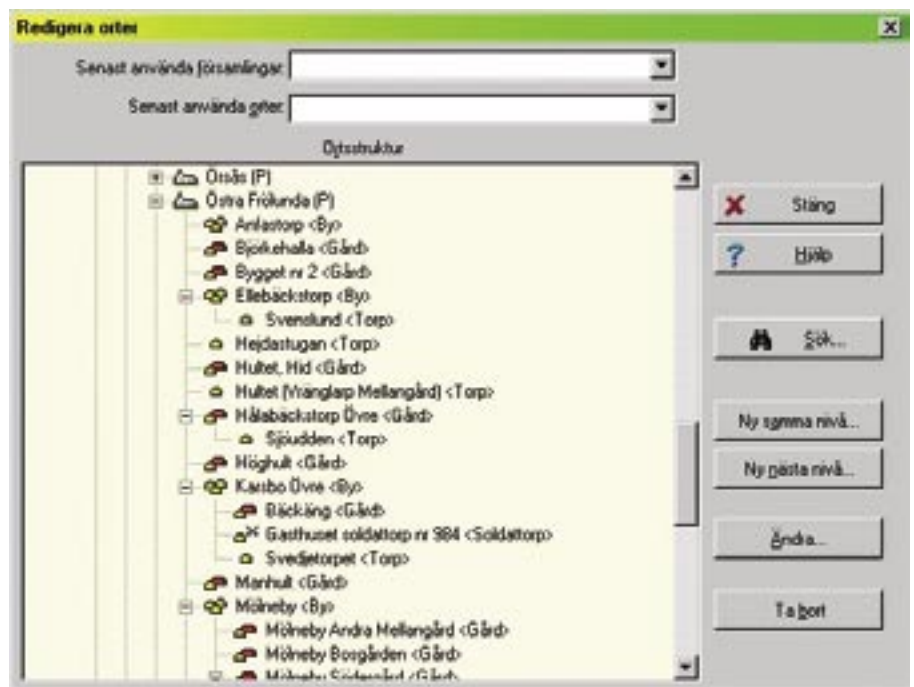

Bild 3

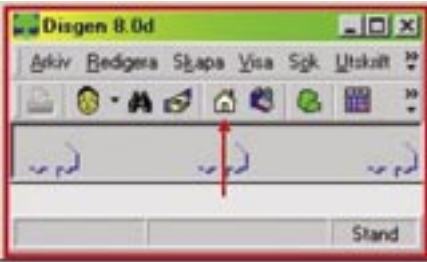

Bild 4

Alt. 2. Klicka på lampan för att registrera en Disgenort för en händelse t.ex. född, död eller flyttat. I detta fall kommer du in i dialogrutan **Välj ort**. Denna dialogruta är identisk med **Redigera ort** med undantag av att i **Välj ort** kan du inte radera någon ort. Här väljer du den Disgenort som ska anges för respektive händelse. Om orten inte redan finns kan du här lägga till nya orter och

även ändra i tidigare ortregistreringar.

Arbets exempel

Låt oss anta att vi ska lägga till följande orter (på hittade namn) i Hillareds församling i Svenljunga kommun:

- Askbyn med gårdarna Askgården 1 och Askgården 2 samt soldattorpet Asklundan som ligger under Askgården 1.
- Björktorpet (torp) som ligger nägonstans inom församlingen.
- Almgården (gård) som också ligger nägonstans inom församlingen.

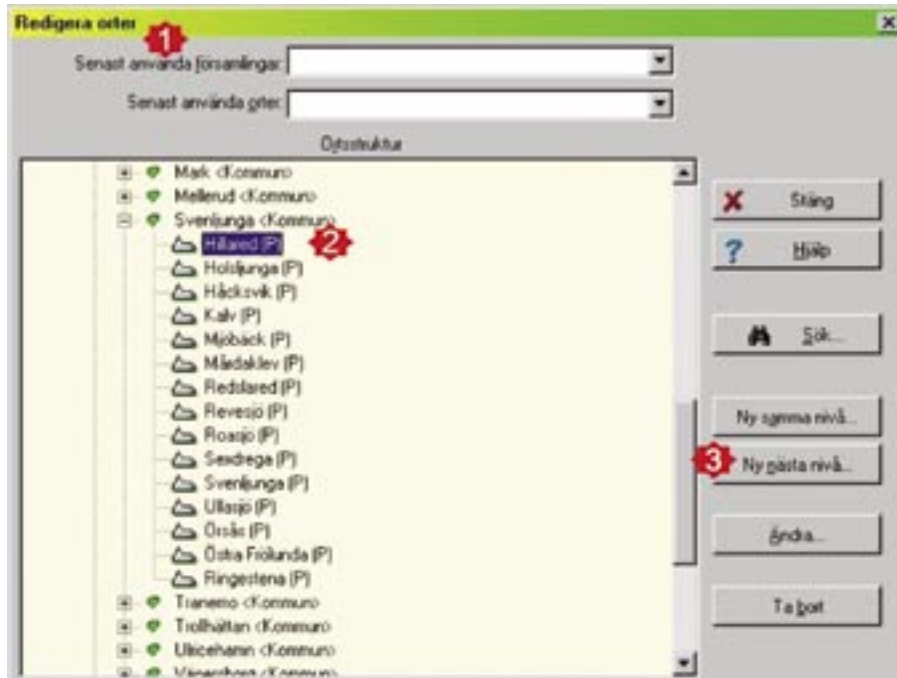

Bild 5

- 1 Börja med att klicka på **Redigera orter** (knappen med huset) för att komma in i dialogrutan **Redigera orter** (Bild 5 steg 1).
- 2 Sök sedan upp och markera **Hillared (P)**. (Bild 5 steg 2).
- 3 I dialogrutans högerkant klickar du på alternativet **Ny nästa nivå**. (Bild 5 steg 3).
- 4 Du har nu kommit in i en ny dialogruta **Redigera ort** flik **Grunddata**. (Bild 6 steg 4).
- 5 I fältet **Namn** i översikten skriver du **Askbyn** (Bild 6 steg 5).
- 6 I fältet **Namn i utskrifter** syns nu hur orten kommer att anges i dina utskrifter. (Bild 6 steg 6).

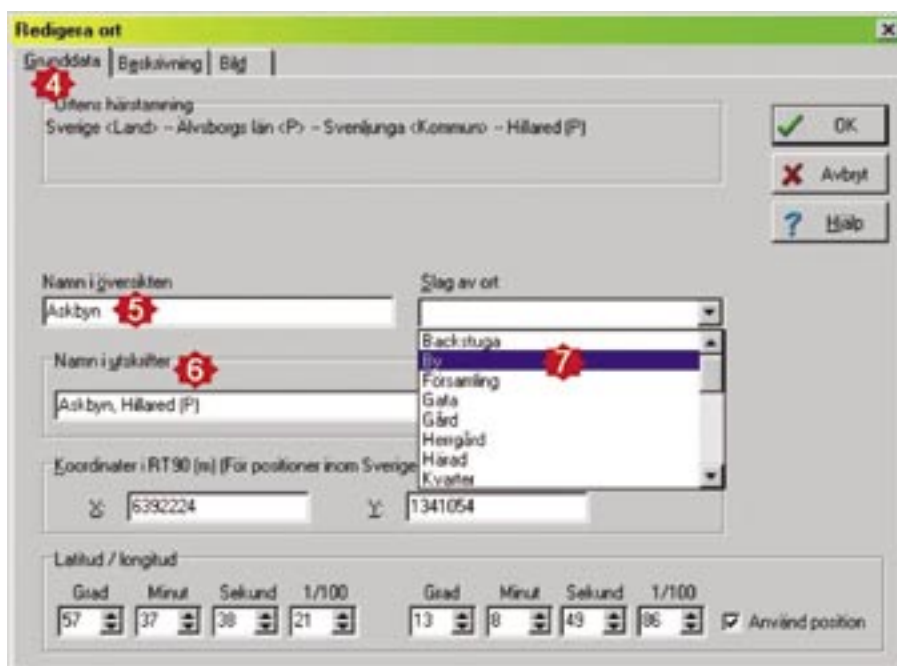

Bild 6

- 7 Till höger i nästa fält **Slag av ort** ska du klicka på pilen till höger om fältet. I rullgardinsmenyn väljer du alternativet **By** som du markerar och klickar på så att **By** kommer att anges i fältet **Slag av ort**. Kom ihåg att aldrig skriva i fältet **Slag av ort** såvida du inte vill lägga till något nytt attribut i rullgardinsmenyn. (Bild 6 steg 7).

- 8 Sedan kan du ange x- och y-koordinater för orter inom Sverige alternativt latitud/longitud. De förvalda värdena är alltid de positioner som gäller för den ort som är utgångs-ort vid inläggning av en ny ort. I detta fall Hillared (P). Vid visning av orten i kartan innebär detta att den nya orten lägger sig på samma ställe som föregående ort, i detta fall kyrkan, om du inte ändrar koordinaterna. Positionsangivelser måste inte anges. Dessa kan lätt kompletteras vid ett senare tillfälle.

Lär dig mer om Disgen 8 – del 7

- Vi antar att Askbyn har koordinaterna x 6394000 y 1342500 och skriver in dessa värden. (Bild 7 steg 8 och 9).
- Nu är Askbyns uppgifter fullständiga och du registrerar dessa genom att klicka på OK. (Bild 7 steg 10).
- Nästa steg är att lägga in **Askgården 1**:
- Börja med att övertyga dig om att Askbyn är markerad. (Bild 8 steg 11).
- I dialogrutans högerkant klickar du på alternativet Ny nästa nivå. (Bild 8 steg 12).
- Gör sedan på samma sätt som när du registrerade Askbyn. I rullgardinsmenyn väljer du Gård och koordinaterna är x 6393500 y 1341000 och avsluta med OK.
- Därefter lägger du in soldattorpet **Asklund** som tillhör Askgården 1.
- Kontrollera att Askgården 1 är markerad och klicka sedan på Ny nästa nivå.

Bild 7

Bild 8

- Skriv in **Asklund** och välj därefter **Soldattorp** i rullgardinsmenyn.
- Ange koordinaterna x 6394000 y 1342000 och avsluta med OK.

Inläggning av Askgården 2

- Börja med att övertyga dig om att **Askgården 1** är markerad för vi vill ju att gårdarna ska komma i nummerordning och ligga på gårdsnivå. (Bild 9 steg 13).
- I dialogrutans högerkant klickar du den här gången på alternativet **Ny samma nivå**. (Bild 9 steg 14).
- Därefter gör du på samma sätt som när du lade in den förra gården och koordinaterna är nu x 6394000 y 1340000. Avsluta med OK.

Inläggning av Björktorpet

Detta är ett torp och det enda vi vet är att det ligger i församlingen. Därför ska det registreras på bynivå. För att få det i bokstavsordning på bynivå markerar du Askbyn. (Bild 10 steg 15)

- Välj nu **Ny samma nivå**. (Bild 10 steg 16).
- Skriv in **Björktorpet** och i rullgardinen väljer du **Torp** varefter du anger x 6395500 y 1341000 och avsluta med OK.

Slutligen ska vi lägga in Almgården

Detta är en gård som inte ligger i någon by varför den ska ligga på bynivå. För att bynivån ska vara i bokstavsordning måste **Almgården** läggas före **Askbyn**. Som du redan noterat läggs ett nytt objekt alltid in efter det markerade objektet på samma eller nästa nivå.

- Markera församlingen **Hillared** och välj därefter **Ny nästa nivå**. (Bild 11 steg 17 och 18).
- Skriv in **Almgården**, välj **Gård**, skriv in x 6389500 y 1342500 och avsluta med OK.

Har du nu gjort alldeles rätt så ser ditt ortträd ut som i bild 12.

Flytta orter i ortträdet

Skulle du göra fel, t.ex. fel bokstavsordning eller ännu värre att en by hamnat i fel församling så går detta att rätta till. Behöver du flytta en ort som har underliggande nivåer så följer dessa med vid flyttningen.

Prova nedanstående arbetsordning innan du raderar övningsorterna men gör först övnings exemplet i kartan.

Ort i fel ordning

Om en Disgenort har kommit i fel bokstavsordning i en grupp (på samma nivå) behöver den flyttas. När en ort som flyttas har underliggande orter följer dessa med vid flyttningen.

1 Markera den felplacerade orten och högerklicka.

- 2 I popupmenyn markerar och klickar du på **Klipp ut**.
- 3 I ortträdet markerar och högerklickar du på den ort som ska ligga före orten som du håller på att flytta.
- 4 I popupmenyn markerar och

klickar du på **Klistra in på samma nivå**. Om du ska klistra in den flyttade orten först i sin grupp och du därför måste markera en ort i nästa högre nivå ska du i popupmenyn givetvis välja **Klistra in på nästa nivå**.

Ort i fel grupp

Om en Disgenort har registrerats i fel grupp blir det genast något besvärligare. Med fel grupp menar jag till exempel att ett torp måste flyttas från gård A till gård B. Det kan även handla om att till exempel flytta en by från en församling till en annan församling.

- 5 Gör stegen 1–4 enligt ovan.
- 6 Markera den flyttade orten och klicka sedan på **Ändra** så att du kommer in i dialogrutan **Redigera ort**.
- 7 Du ser nu att på raden för **Namn i utskrifter** finns den flyttade ortens gamla härstamning kvar
- 8 Radera allt som står i fältet för **Namn i utskrifter**.
- 9 Klicka på **OK**.
- 10 Du får nu ett felmeddelande. Klicka på **OK** i felmeddelandet. Som du ser skrivs nu den rätta texten in på raden för **Namn i utskrifter**.
- 11 Avsluta med att klicka på **OK** så att redigeringsfönstret stängs.
- 12 Om den flyttade orten har underliggande orter måste du upprepa punkterna 6–11 även för dessa orter.

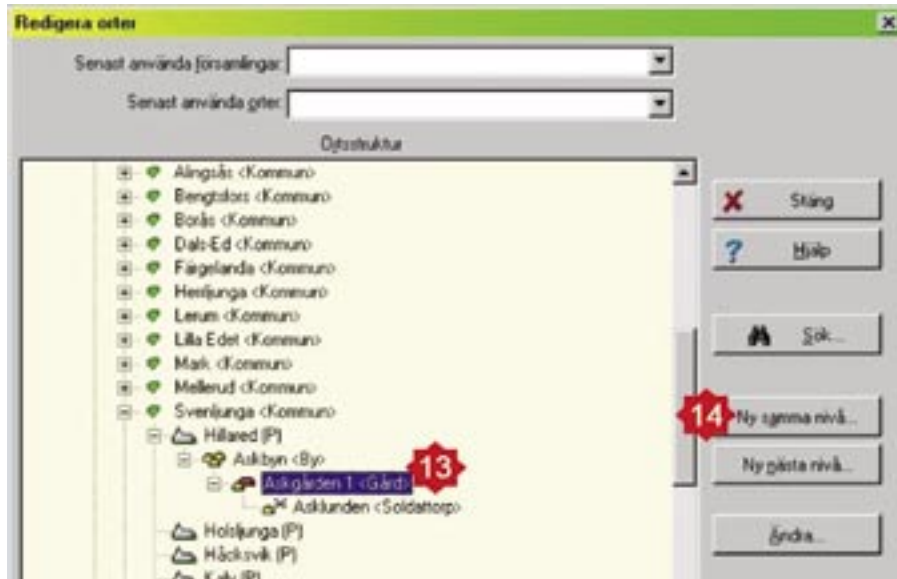

Bild 9

Bild 10

Bild 11

Bild 12

Ett exempel

Vi antar att **Askkunden** felaktigt blivit placerad under **Askgården 1** och skall därför flyttas till **Almgården**. Detta innebär byte av både grupp och nivå. Momentnumren refererar till ovanstående tillvägagångssätt.

Gör flyttningen genom att högerklicka och **Klipp ut – Klistra in**.

- 6 Bild 13 steg 1 och 2.
- 7 Bild 14 steg 3.
- 8 Bild 15 steg 4.
- 9 Bild 15 steg 5.
- 10 Bild 15 steg 6.
- 11 Avsluta med att klicka på **OK**.

Visning i kartan

Det är nu dags att göra vissa justeringar i kartfunktionen. Öppna kartan och se till att du på skärmen visar både ortträd och karta.

Bild 13

Bild 14

Bild 15

Bild 16

Det första som händer när du lagt in nya Disgenorter är att du får en fråga om du vill uppdatera kartan från ortdatabasen och här ska du klicka på **Ja**. Du får troligen också ett påpekande att ingen av de nya orterna visas på aktuell kartbild samt en fråga om du vill flytta kartbilden så att dessa visas. Klicka på **Ja** och kartbilden flyttas till området kring Svenljunga.

I vänsterkanten ska du klicka på **F** (**Visa församlingar**) så att du ser församlingsgränser, kyrksymboler och församlingsnamn.

Klicka på förstoringsglasat och ändra visningsnivån till **250 m**. I ramen under kartbilden ser du visningsnivån och där ska det stå: **En bildpunkt = 250 m**.

Kyrksymboler och församlingsnamn visas vid zoomnivå 250 m och större bildpunktstorlek. Prova med att zooma ut till 400 m så ser du att kyrksymboler och församlingsnamn försvinner. Du ser också att de orter du själv lagt till som Disgenorter fortfarande visas på kartan. Du ser även att detta ger ett väldigt rörigt intryck. Anledningen till denna visning är att alla nya orter läggs in med visningsnivån 10 km vilket innebär att de visas vid alla zoomnivåer.

Eftersom byar, gårdar och torp kan ligga ganska tätt bör visningsnivån ändras för dessa. Du kan själv fritt välja vilka visningsnivåer som du trivs med i förhållande till ditt eget material. I det här exemplet väljer jag 60 m för bynivån, 25 m för gårdsnivån och 10 m för torpnivån.

- 1 Gå till ortträdet och leta upp **Hillared**. Klicka på **plustecknen** så du ser alla de nya orterna. (Bild 16).
- 2 Flytta kartbilden till området med **Hillared**.
- 3 Högerklicka på **Hillared** i ortträdet och välj **Anpassa visning av orter i kartan**.
- 4 I dialogrutan markerar du att ändringen ska gälla **Markerad ort och alla underliggande**. Kontrollera att det är en bock i rutan **Visa orter i kartan**. Slutligen väljer du **bildpunktstorlek 60 m**. Avsluta med **OK**. (Bild 17)
- 5 Högerklicka åter på **Hillared** och välj **Anpassa visning av orter i kartan**.

- 6 Markera att ändringen ska gälla **Endast markerad ort**.
- 7 Markera **bildpunktstorlek 250 m** och avsluta med OK.
- 8 Markera **Askgården 1** och välj **bildpunktstorlek 25 m** och avsluta med OK.
- 9 Gör på samma sätt med **Askgården 2**.
- 10 För **Asklunden** väljer du **bildpunktstorleken 10 m**.

Prova nu i kartan hur orterna visas efter hand som du ändrar zoomnivåerna. Tänk på att när du klickar med förstoringsglaset i kartan så blir den punkten där du klickar centrumpunkt i nästa kartbild. Håll ner **Alt-tangenten** när du ska **Zooma ut**. Om du helt tappat bort dig kan du högerklicka och i popupmenyn klicka på **Var är Sverige nu igen?** Du kan även söka en ort på det sätt som beskrevs i förra numret av Diskulogen.

Ortens position

Det geografiska läget för en ort sker genom att man använder longitud och latitud, som för orter i Sverige ersätts av x- och y-värden (koordinater). Det geografiska läget för en ort kan utläsas från t.ex. kartor eller andra officiella uppgifter. Vissa orter finns tillgängliga på CD-skivan *Svenska ortnamn 1999* (Sveriges Släktforskarförbund).

Orter i utlandet

Det är inte svårare att lägga in utländska orter som Disgenorter än att göra det med svenska orter. Den största

Bild 17

skillnaden är att du själv måste bygga upp landets administrativa struktur i den omfattning som du själv anser dig ha behov av. Det gäller också att bygga strukturen på ett sådant sätt att det i utskrifterna kommer att anges i vilket land orten är belägen. I Disgens handledning visas två olika metoder för att få orten riktigt angiven vid utskrifter. Jag kommer här endast att beskriva den ena av dessa metoder eftersom jag anser att den ger bäst generell struktur för orter i utlandet.

För att ortsuppgiften i en utskrift ska ange landet måste man först skapa tre nivåer. Dessa nivåer syns när du arbetar med orter i Disgen men kommer inte med i personuppgifter vid utskrift. Man skulle kunna kalla dem A, B och C. Jag har valt att utnyttja denna möjlighet till att även skapa en övergripande struktur på mina aktuella orter i utlandet.

Längst upp i ortträdet finns en namnlös grupp. Genom att klicka på den går det att lägga in nya grupper på nästa nivå. För att strukturera mina orter i utlandet kallar jag dessa tre nivåer "Övriga världen", "Världsdel" och "Del av världsdel". Nivån därefter blir "Land" samt därefter respektive lands administrativa indelning i den omfattning som det finns behov av. (Bild 18).

Praktiskt exempel

I ett exempel från USA visar jag hur det kan se ut på detaljnivå. (Bild 19). På en ansedel kommer utskriften att bli som i bild 20.

När du registrerar orter i utlandet bör du ta bort den lilla boken längst nere i dialogrutans högra hörn så att alla positionsangivelser blir nollställda. När en person flyttar till eller från Sverige används den utländska Disge-

Bild 18

Bild 19

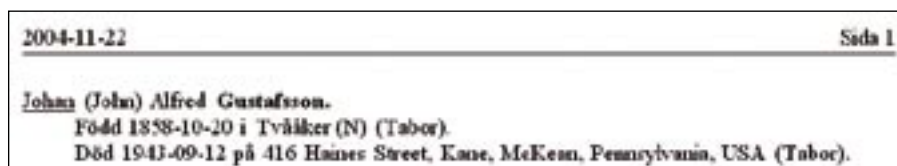

Bild 20

norten för att skapa en flyttningslinje. När positionsangivelserna har nollats kommer alla sådana linjer att peka mot skärningspunkten mellan ekvatorn och nollmeridianen. Orter i utlandet kan anges med position, latitud/longitud, och då pekar flyttningslinjen mot den positionen.

Rensa övningsorterna

Kom ihåg att resa bort övningsexemplen från din ortdatabas.

Lätt men rätt

Låt inte eventuella svårigheter att hitta ortens position hindra dig att

lägga in nya orter. Prioritera din ortförteckning, det är viktigare att ha en bra och komplett ortförteckning än att orten visas alldeles exakt i kartan.

Du behöver heller inte för varje ny ort du lägger till som Disgenort leta upp en fullständig administrativ struktur. Det viktiga är att det du lägger in är rätt uppgifter, det vill säga det du vet och inget annat. Komplettera kan du alltid göra vid ett senare tillfälle.

Lycka till med ditt fortsatta arbete med ort- och kartfunktionen. ■

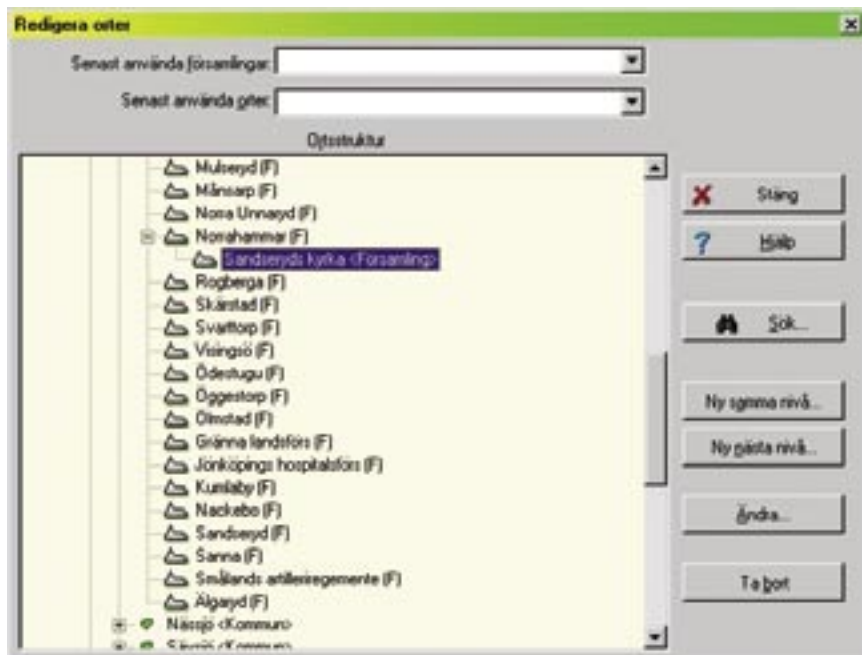

Bild 21

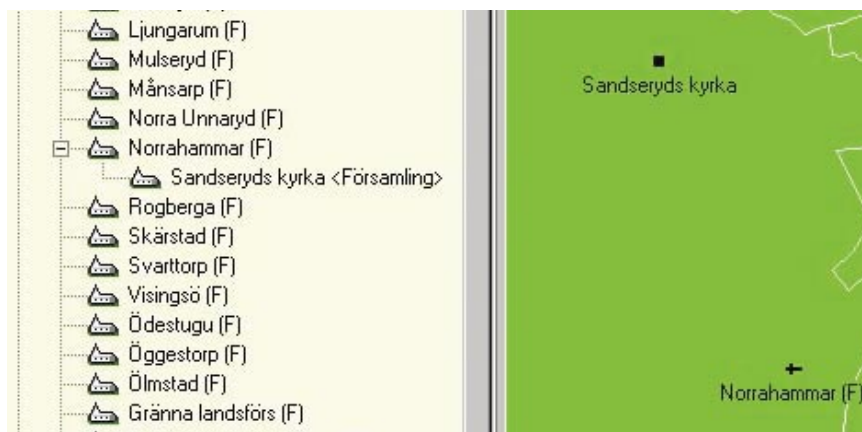

Bild 22

Fel och problem

Ortförteckningen

Disgens ortförteckning är baserad på 1989 års församlings- och länsindelning. Församlingar som upphört dessförinnan är trots detta i många fall medtagna i ortförteckningen och placerade sist i respektive kommun. Dessa upphörda församlingar visas ej i kartan trots att de är att betrakta som Disgenorter. Om man dessutom lägger in egna orter under dessa upphörda församlingar så kommer inte heller dessa att visas i kartan.

Detta problem löses lämpligen genom att lägga in upphörda församlingars kyrka i den nya, nuvarande församlingen på bynivå. Som slag av ort välj då Kyrka eller Församling. I båda fallen kommer då en kyrksymbol att visas i ortträdet (Bild 21). På kartan visas endast en fyrkant med namn på samma sätt som för övriga inlagda orter (Bild 22). På detta sätt kan man relatera kyrkliga händelser (född, döpt, vigd osv) till rätt församling eller kyrka i förhållande till aktuell tidpunkt.

Det går att lägga in nivåerna by, gård och torp under den återuppståndna församlingen, vilket jag dock inte vill rekommendera. Det finns flera skäl att avråda – olika tidsepoker är ett. Det kommer även att bli problem vid sökningar samt vissa specialfunktioner i kartan.

Information om församlingar kan sökas på Skatteverkets hemsida (skatteverket.se) under rubriken "Sveriges församlingar genom tiderna".

Kartfunktionen

Det finns för närvarande några församlingar där överföringen från Disgens ortdatabas till visning i kartan inte fungerar. Detta gäller de församlingar som i kartan saknar kyrksymbol och församlingsnamn. Dessutom gäller detta även de församlingar som upphört men trots detta är medtagna som församlingar i ortförteckningen. I kartan visas inte heller de orter som lagts in under dessa församlingar.

Efterlysning i Diskulogen skapade familjeband

Elisabeth Reuterswärd och Diskulogen har bidragit till familjeband mellan Sverige och Nya Zeeland.

I aprilnumret 2004 av Diskulogen var införd en efterlysning rörande eventuella ättlingar till Pål Johansson, född 1790 i Munka Ljungby och hennes hustru Kersti Andersdotter, född 1803-11-15 i Fagerhult.

Sonen Johannes, född 1822-07-25 utbildade sig till kvarnbyggare och emigrerade ”utrikes” 1849. Han återkom aldrig till Sverige. Av allt att döma hamnade Johannes så småningom i Nya Zeeland, där han blev känd som Johan Paul Miller.

En av hans ättlingar blev först sent i livet medveten om sitt svenska ursprung och har sedan dess ivrigt försökt få klarhet i sin farsfars fars härkomst och även sökt kontakt med nu levande släktingar i Sverige.

Kände igen familjen

Jag bistod David med släktforskningen i arkiven där John Paul Miller med 99 procents säkerhet kunde identifieras med ovannämnde Johannes. Sedan fick Diskulogen gripa in.

Den första som tog kontakt med både Landsarkivet och David var Inger Amnefelt i Järfälla/Stockholm: ”Jag hoppade till när jag läste artikeln i Diskulogen idag. Jag kände igen familjen Pålsson från Munka Ljungby. Min mormors mor var gift med Johan Petter Pålsson född 1838-12-15 i Munka Ljungby. Han var sjökaptan ... Jag skickar med vad jag har hittat om Johan/Jöns Petter Pålsson”.

Sjökaptanen var en broder

Sjökaptanen var alltså en bror till den man som emigrerat till Nya Zeeland(!) Inger Amnefelts hade gjort en fin utredning om sjökaptanen Johan Petter Pålsson, hans barn, barnbarn och barnbarns barn.

Sjökaptanen hade haft ett mycket spännande och framgångsrikt liv. Han blev en förmögen man med bostad i Stockholm. Inger Amnefelt

hade skickligt utnyttjat information om honom i olika databaser, inklusive den som dokumenterar begravningsplatser i Stockholm. Hon kände emellertid inte till adresser över nu levande ättlingar till sjökaptanen.

Familjegraven

Mitt nästa steg blev att ringa till Norra Begravningsplatsen för besked om kontaktpersonen till familjegraven som fanns där. Det visade sig vara Anders Pålsson i Stockholm. Jag ringde honom och berättade om de nya zeeländska släktingarna.

Han kände inte till hela släkthistorien men var intresserad och lovade försöka hitta andra släktingar som kände till mera. En av dem var Boel Emilson i Segeltorp som hade fotografier av sjökaptanen och en av hans söner Patrik Pålsson.

Hembygdsforskare

När David, med hustrun Kerry, kom till Lund i juli hade vi lyckats sammanställa ett program som inkluderade möten med släktingar, besök på platser där hans farfarsfar hade bott i Munka Ljungby och naturligtvis kyrkogården i Munka Ljungby där Davids farfarsfarfar och farfarsfarmor låg begravda.

Jag hade kontaktat pastorsexpeditionen i Munka Ljungby som i sin tur vänt sig till ortens släkt- och hembygdsforskare som väntade oss när vi kom fram till Heagården på vars mark hans farfarsfarsfar en gång haft sin gård – innan den nuvarande magnifika huvudbyggnaden blivit byggd.

Hittat en ättling

Stig Edenfur och Leif Johansson

agerade som ciceroner och berättade allt de kände till om både släkten och gårdarnas historia.

Stig Edenfur hade dessutom letat upp en ättling till en halvsysster Catharina (född 1846-06-02) till Johannes Pålsson (John Paul Miller).

Ättlingen var en mycket charmerande dam, Maj Lindkvist, som bjöd på en härlig lunch tillsammans med sin sambo som spelade och sjöng svenska visor för oss. Maj hade tidigare gjort mycket egen släktforskning som hon sammanställt i två synnerligen väldokumenterade pärmar. Dessa fick vi tillstånd att kopiera.

Fick en tallrik

Hon skänkte även David en vacker tallrik som sjökaptanen tagit med sig hem från orienten till sin mor. Den hade hon ömt vårdat genom åren och nu anförtröddes tallriken till David som blev djupt rörd.

Majs son Per Lindkvist bor med barn och sambo i Åkarp utanför Lund. Vi for dit och blev åter väl mottagna och nu har Per och Ewa bestämt sig för att resa till Nya Zeeland för att där gästa David och Kerry.

Sedan bar det iväg till Stockholm. Där träffade David och Kerry Anders Pålsson samt Anders son Gunnar – och ytterligare släktband knöts.

Så har band åter knutits mellan släktingar tvärs över jordklotet. Ett stort tack till Diskulogen och dess läsare.

ELISABETH REUTERSWÄRD
LUND, SVERIGE
i samarbete med
DAVID MILLER
NELSON, NYA ZEALAND

Välkommen till DIS 25:e årsmöte

Medlemmarna i Föreningen DIS kallas härmed till ordinarie årsmöte söndagen den 20 mars 2005 kl 13.00 på Valla folkhögskola, Linköping

Vägbeskrivning, se nedan!

13.00 Årsmötesföredrag
Ämne: se www.dis.se eller ring DIS exp för information.

Ca 14.15 Kaffe med fralla

Ca 14.45 Årsmötesförhandlingar

Motioner som ev inkommer mellan 15 dec 2004 och 15 jan 2005 samt ev övrig skriftlig information inför årsmötet publiceras på www.dis.se eller kan rekvireras från DIS exp (exp@dis.se).

Valberedningens förslag föreligger på DIS exp och på hemsidan senast den 6 mars 2005.

Välkommen!

Styrelsen

Kvällen före årsmötet, den 19 mars 2005, firas DIS 25-årsjubileum med en subskriberad jubileumsmiddag öppen för medlemmarna. Håll utkik på hemsidan om jubileumsarrangemangen. Det var den 1 april 1980 som Föreningen DIS grundades som världens första förening för släktforskning och datorer.

Vägbeskrivning

Med bil:

Välj avfart Linköping V (nr 111) från E4-an. Kör in mot Linköping. Så småningom kommer du till en stor rondell, Vallarondellen. Kör mot Universitetet. Vid nästa rondell sväng vänster mot Valla Folkhögskola.

Med tåg eller långfärdsbuss:

Från järnvägsstationen (Resecentrum) tag buss 202 mot Lambohov, avgång 11.33, 12.03, 12.33, avstigning "Universitetet".

Förslag till dagordning

1. Årsmötet öppnas
2. Fastställande av röstlängd
3. Val av två justeringsmän – tillika rösträknare – att jämte mötesordföranden justera dagens protokoll
4. Fråga om årsmötet blivit i behörig ordning utlyst
5. Val av ordförande och vice ordförande att leda årsmötets förhandlingar samt anmälan om styrelsens val av protokollförare
6. Fastställande av dagordning
7. Styrelsens verksamhets- och förvaltningsberättelser för 2004
8. Revisorernas berättelse för den tid revisionen omfattar
9. Fastställande av balansräkning samt beslut om ekonomiska dispositioner
10. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter
11. Fastställande av riktlinjer för verksamheten till och med år 2006
12. Fastställande av budget för 2005
13. Beslut om medlemsavgift för år 2006
14. a) Val av ordförande i föreningen tillika i styrelsen för 1 år
b) Val av vice ordförande i föreningen tillika i styrelsen för 1 år
c1) Fastställande av antal övriga ledamöter i styrelsen
c2) Val av halva antalet övriga ledamöter i styrelsen för 2 år
d) Val av två revisorer, varav en yrkesrevisor, samt två revisorssuppleanter
e) Val av valberedning, tre ledamöter varav en sammankallande, jämte två suppleanter
f) Val av fyra ombud till förbundsstämma med Sveriges Släktforskarförbund.
15. Fråga om omedelbar justering av punkten 14
16. Behandling av avgivna motioner. Se nedan!
17. Behandling av stadgeändringsförslag. Se nedan!
18. Ärenden, som av styrelsen hänskjutits till årsmötet för avgörande, eller i övrigt upptagits på dagordningen
19. Beslut om ärenden att hänskjutas till styrelsen för avgörande
20. Mötets avslutande

Motion

Inlämnad av medlem nr 9115 Harry Nilsson.

Eftersom motionen och styrelsens yttrande över densamma inte kunnat skickas ut till medlemmarna på ett stadgeenligt sätt inför årsmötet 2004 – och inte heller något annat sätt att publicera ev motioner angivits i årsmötesskallelsen – beslutade årsmötet 2004 att bordlägga motionen till årsmötet 2005.

Angående föreningens stadgar § 5 Uteslutning m m

Enligt "Stadgar för ideell förening" skall i uteslutningsparagraf anges "sakliga skäl" för uteslutning. När sådana skäl helt saknas i §5 blir den obrukbar.

I första stycket står "Beslut om varning och uteslutning fattas av styrelsen". Är det styrelsen som ska besluta om skäl som saknas? Enligt föreningens stadgar är det endast mötet som kan fatta sådant beslut.

Den mycket omfattande besvärordningen som §5 föreskriver finns inte nämnd i beskrivningar av lagen. Att medlemsmöte ska ha en roll som domare förefaller otroligt.

Förslag: Stryk §5 ur stadgarna

Styrelsens yttrande över motionen:

Den aktuella stadgeparagrafen har följande lydelse:

§5

Medlem, som motarbetar DIS eller vägrar att följa dess stadga och beslut, kan varnas eller uteslutas. Beslut om varning och uteslutning fattas av styrelsen.

Beslut om uteslutning kan fattas först sedan medlemmen varnats och beretts tillfälle yttra sig.

Beslut om varning och uteslutning skall omedelbart delges medlemmen genom rekommenderat brev med mottagningsbevis. Besvärinstans skall anges.

Medlem, som vägrar kvittera ut

beslutet, har därmed förlorat sin besvärsmöte.

Varnad och utesluten medlem har besvärsmöte inför nästkommande föreningsmöte.

Paragrafen beslutades av årsmötet 2000 i samband med en större stadgeöversyn.

Det ansågs viktigt att regler skulle finnas om uteslutningsärende skulle bli aktuellt.

Vidare ansågs det rimligt att styrelsen inte ensam skulle kunna utesluta medlem utan möjlighet till prövning på medlemsmöte. Detta som extra skydd för medlemmen.

Det anges att "medlem, som motarbetar DIS eller vägrar att följa dess stadga och beslut, kan varnas eller uteslutas". Styrelsen anser därför – till skillnad från motionären – att det därmed faktiskt anges skäl för uteslutning i stadgarna, även om skälen är allmänt hållna. Det går knappast att i förväg förutse i detalj vad som skulle kunna föranleda uteslutning.

Styrelsen föreslår att motionen avslås.

Stadgeändringsförslag 2:a gången

(godkänt 1:a gången vid årsmötet 2004)

Tilllägg i § 8 beträffande publicering av motioner och styrelsens yttrande över motioner:

"Inkomna motioner och styrelsens yttrande över motionerna ska bifogas kallelsen eller publiceras i föreningens tidskrift eller hemsida på Internet senast tre veckor före årsmötet."

Fullständig text blir då:

"Årsmöte skall hållas årligen före april månads utgång. Kallelse till årsmöte utfärdas skriftligen av DIS styrelse med angivande av datum och plats för mötet. Till kallelsen fogas minst förslag till dagordning, redogörelse för ärenden som av DIS styrelse hänskjutits till årsmötet för avgörande eller såsom övrig punkt upptagits på dagordningen. Inkomna motioner och styrelsens yttrande över motionerna ska bifogas kallelsen eller publiceras i föreningens tidskrift eller hemsida senast tre veckor före årsmötet. Mötet är beslutsmässigt förutsatt att kallelse avsänts till samtliga medlemmar senast tre veckor före mötet."

Förslag på personer till DIS styrelse

Jag föreslår följande person som kandidat till DIS styrelse

Namn: _____

Adress: _____

Telefon: _____ Medlemsnr: _____

Han/hon skulle vara en tillgång för DIS styrelse tack vare:

_____

_____

_____

_____

Är tillfrågad och kanske intresserad Är inte tillfrågad

Insänt av

Namn: _____

Adress: _____

Telefon: _____ Medlemsnr: _____

Förslaget sänds till

DIS Valberedning, c/o Rune Elofsson, Duvgatan 10, 575 34 Eksjö

Ständigt nya virus, trojaner och maskar hotar att skada din dator via e-post

Skadlig kod, i dagligt tal ofta benämnd virus, förekommer i riklig omfattning sedan flera år tillbaka. Varje år kommer hundratals nya exempel på skadlig kod.

I en majoritet av fallen (>95%) sprids den via epost. I sådana fall finns sällan något samband med sårbarheter i programvara.

För den majoritet av ny skadlig kod som sprids via epost är de grundläggande motmedlen alltid desamma: försiktighet och förnuft vid hantering av epost-bilagor samt kontinuerligt uppdaterat antivirusprogram.

Grundfakta om "virus"

Skadlig kod benämns ofta som virus, mask eller trojan. Ibland används flera begrepp för att beskriva samma skadliga kod, eftersom det blivit vanligare med kombinerade hot, t.ex. en blandning av mask och trojan. Definitionerna går delvis in i varandra eftersom de är närbesläktade.

• **Virus** är program som kopierar (replikerar) själv.

Virus kan skada genom att radera eller förvränga information. Det kan inte ta sönder hårdvara, men ändra i datorns BIOS och därigenom göra så att den inte går att starta.

• **Mask** är program som kopierar sig själv över nätverk och är en subgrupp till virus.

Det vanligaste spridningssättet är via e-post. Det kan ske både över ett lokalt nätverk eller via Internet. Dessutom kan maskar utnyttja säkerhetshål i operativsystem och serverprogram för sin spridning.

• **Trojan** är en typ av skadlig kod med gömd funktionalitet utan egen förmåga till spridning. Den behöver

en "bärande", ett annat program. Den dolda delen kan t.ex. vara ett virus.

Trojanen kan söka på hårddisken efter lösenord. När den hittar något försöker den använda internet för att sända iväg informationen. Trojaner sprider sig oftast via e-post, i form av bifogade filer eller länkar till adresser på Internet.

Ytterligare information kan du få på webbadressen www.sitic.se/aktuellt_virus_maskar_trojaner/virus-information.html

Virussydd - Förebyggande Råd från Sveriges IT-incidentcentrum PTS webbplats om säkerhet på Internet

Inför nästa virus

Det finns ett antal åtgärder du kan göra som privatperson. Det här är några:

- Installera ett antivirusprogram. Det kan med fördel kombineras med filteringsprogram.
- Antivirusprogrammet bör även kombineras med t.ex. säkerhetskopiering och brandvägg.
- Var alltid försiktig när e-postbilagor tas emot från osäkra källor. Var försiktig vid hämtning av filer från Internet, kontrollera dem alltid. Det finns även risker med nätverk av typen peer-to-peer samt olika typer av s.k. Instant Messaging system.
- Uppdatera kontinuerligt operativsystemet och andra applikationer.

I de fall en enskild typ av skadlig kod får stor påverkan på trafiken eller säkerheten på internet, alternativt får stort medialt genomslag, skriver Sitic om företeelsen under rubriken "Aktuellt - virus/maskar/trojaner" på hemsidan under den aktuella perioden.

dan under den aktuella perioden.

Denna sida ger en kort översikt över begreppet skadlig kod och ger länkar till kommersiella och ideella aktörer inom området.

Se också PTS webbplats om säkerhet på Internet. Den hittar du på adressen

KÄLLA: SITIC

WWW.SITIC.SE

Sitic – Sveriges IT-incidentcentrum

Sitic (Sveriges IT-incidentcentrum) stödjer samhället i arbetet med skydd mot IT-incidenter. En av Sitics uppgifter är att lämna information och råd om förebyggande åtgärder samt sammanställa statistik som underlag för kontinuerliga förbättringar i det förebyggande arbetet.

Sitic:s regeringsuppdrag är att stödja samhället i arbetet med skydd mot IT-incidenter genom att:

- inrätta ett system för informationsutbyte om IT-incidenter mellan samhällets organisationer och Sitic
- snabbt kunna sprida information i samhället om nya problem som kan störa IT-system
- lämna information och råd om förebyggande åtgärder
- sammanställa och ge ut statistik som underlag för kontinuerliga förbättringar i det förebyggande arbetet.

Sitic ska samverka med Rikspolisstyrelsen, Säkerhetspolisen, Statskontoret, Försvarets materielverk, Försvarets radioanstalt och Krisberedskapsmyndigheten i arbetet med att bygga upp centralen.

VÄLJ EN BRA LEVERANTÖR AV ANTIVIRUSPRODUKTER

Individuella behov styr ofta valet av antivirusleverantör och antivirusprodukt. Några faktorer att titta på när antivirusprodukt ska väljas är:

Företag: Företagets stabilitet och historik, svensk representation.

Kundgränssnitt: Tillgängliga kontaktvägar, svensk HelpDesk, supportvillkor, tillgång till demoversioner av produkter.

Produkt: Uppdateringsprinciper, konfigurationsmöjligheter, marknadsnär-

varo, bredd i produktutbud (nivåer), kringinformation, fördjupningsinformation.

Övrigt: Forskningsaktiviteter, trafikövervakningscentraler för infångning av nya företeelser.

Släktforskning på högskolenivå

Sedan ett par år tillbaka har man kunnat läsa släktforskning på halvfart som fristående högskolekurs i Malmö. Ledare för kursen är universitetsadjunkt Irene Andersson, som börjar med att beklaga att kursen ställts in under höstterminen 2004 på grund av att högskolan har ont om pengar och gjort andra prioriteringar. Annars var 27 anmälda till kursen. Till sin hjälp har Irene haft Kerstin Martinsdotter vid Malmö Stadsarkiv. Den, som satte igång det hela var Roger Johansson, som jag träffar som hastigast vid mitt besök.

Den korrekta kursbenämningen är ”Släktforskning – modern socialhistoria samt käll- och arkivkunskap, 20 p, Malmö Högskola, LÄ 3227”.

Man har arbetat i lokaler hos Stadsarkivet på Stora Varvgatan i Malmö, för att ha tillgång till olika dokument och böcker.

Föreläsningar och övningar har varvats.

De olika delkurserna:

1: Grundläggande arkivkunskap, 3 p.

Här har man tittat på kyrkoarkiv, sociala arkiv, domstolsarkiv, skattearkiv, länsstyrelsearkiv och militärarkiv.

2: Historisk metodkurs, 4 p.

”Vad är historia”? samt historisk metod.

3. Modern socialhistoria, 7 p.

Ur innehållet:

Linjer i svensk historia.

Barn och livslinjer.

Arbetarrörelsen formerar sig.

Vardag, fest och bostadsförhållanden.

Sjukdomar.

Migration.

De marginaliserade.

4. Historisk framställning: biografi, 2 p.

5. Uppsats, 4 p.

Introduktion, handledning, seminarier.

Goda insatser

Roger Johansson såg en möjlighet för forskarvärlden och släktforskarna att mötas och dra nytta av varandras erfarenheter.

Väldigt många släktforskare har gjort mycket goda och stora insatser, något som historiker kan vara intresserade av och där dessa i gengäld kan tipsa om ytterligare möjligheter att tränga in i olika historiska sam-

manhang. För den som inte är van vid vetenskaplig metod, har chans givits att tillägna sig detta. Måne det är ett måste för den, som vill skriva i Släkt och Hävd. Det borde glädja en och annan amatörfentlig skribent på Rötters hemsida, att man ser till att ordning bringas.

– Såväl ung som gammal har deltagit i de kurser som nu är slut. I början var nog medelåldern litet högre än idag, menade Roger Johansson.

Gästföreläsare

Förutom ovan nämnda kursavsnitt, har man haft gästföreläsare kring vissa avsnitt i kursen, som exempelvis dansk emigration, där Birgit Bender delat med sig av sina kunskaper. Landsarkivet i Lund har besökts medan huvuddelen av kursen som nämnts förlagts till Malmö Stadsarkiv.

Ingen kurs utan litteratur. Listan upptar åtskilliga för oss släktforskare både bekanta och obekanta titlar. Ett kruz för kursdeltagarna har varit att vissa titlar varit svåra att få tag i.

Här följer några exempel på kurslitteratur.

Grundläggande arkivkunskap:

Clemensson, Per och Andersson, Kjell: *Släktforska steg för steg*, Stockholm 1997.

Larsson, Göran: *Soldatforskning*.

Wannerdt, Arvid: *Den svenska folkbokföringens historia under tre sekler*, Stockholm 1982.

Historisk metodkurs:

Berggren, Lars: *Gjutare, arbetskarlar och hantverksgesäller*, Stencil 2000.

Thurén, Torsten: *Källkritik*, Almqvist & Wiksell, Stockholm 1997.

Modern socialhistoria:

Ambjörnsson, Ronny: *Den skötsamme arbetaren*, Carlssons, Stockholm 2001.

Beijbom, Ulf: *Mot löftets land. Den svenska utvandringen*, LT:s förlag, Stockholm 1995.

Lindstedt Cronberg, Marie: *Synd och skam. Ogifta mödrar på svensk landsbygd 1680-1880*, Lund 1997.

Taussi Sjöberg, Marja: *Dufvans fångar. Brottet, straffet och människan i 1800-talets Sverige*, Författarförlaget, Malmö 1996.

Historisk framställning:

Ambjörnsson, Ronny och Sörling, Sverker: *Obemärkta. Det dagliga livets idéer*, Carlsson, Stockholm 1995.

Olsson, Lars: *En typ bland andra typer i Lund*, Grafiska fackföreningen i Lund 1983.

Bra uppsatser

Många kursdeltagare har gjort verkligt bra uppsatser, en del ska snart läggas fram vid seminarier. Värdefulla kontakter har knutits mellan högskola och elever. Man blir ”sugen” på att läsa kursen, det är bara att hoppas att man snart ser till att prioritera till förmån för släktforskningen.

För exempelvis en cirkelledare i vardande, måste kursen vara något alldeles särskilt. Det är bara att önska kursledningen lycka till och uppmana alla att sprida budskapet landet över, så får kanske vi se denna utbildning på andra håll också. Den ligger i tiden. Kursutvärderingarna ger vittnesbörd om detta.

Kursen kommer att gå läsåret 2005–2006.

Bo NORDENFORS
REDAKTÖR FÖR DIS-SYDS
MEDLEMSBLAD DISKUTABELT

Bifogade filer får inte raderas under transport

Post- och telestyrelsen (PTS) har fått ett flertal klagomål från konsumenterna angående påstådd filtrering av e-postmeddelanden. E-postmeddelanden med vissa typer av bifogade filer har raderats under pågående transport. PTS uppger att såvitt de känner till är det ett förfarande som tillämpas av ett flertal operatörer. I mitten av december gick PTS ut med en skrivelse till operatörerna angående de regler som gäller.

Ett meddelande som är under transport har traditionellt haft förhållandevis högt skydd i svensk lagstiftning. I lagen om elektronisk kommunikation finns bestämmelser om ett sådant skydd i 6 kap. 17 §, där det stadgas att endast berörda användare får ta del av ett elektroniskt meddelande så länge det överförs med en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst eller över ett allmänt kommunikationsnät.

Elektroniskt meddelande

Begreppet elektroniskt meddelande är vitt och omfattar mer eller mindre all slags information som överförs via en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst. Ett e-postbrev eller en till detta bifogad fil torde tveklöst utgöra elektroniska meddelanden.

Det finns ett fåtal undantag till huvudregeln. Bestämmelsen omfattar t.ex. endast behandlingar utöver de särskilda regler som finns om trafikuppgifter och tystnadsplikt. Vidare finns det några särskilt angivna situationer som undantas.

Automatisk lagring

Dessa utgörs bland annat av automatisk lagring som är nödvändig för överföringen (exempelvis s.k. caching) och avlyssning genom radiomottagare. Det skall också noteras att behandling är tillåten så länge någon av de berörda användarna har samtyckt till behandlingen.

Det är PTS uppfattning att de undantagsregler som nämnts här ovan endast i mindre omfattning kan vara

tillämpliga i samband med automatisk filtrering av e-post. Men filtrering kan ske även i andra fall, om berörda användares samtycke inhämtats.

Ett sådant samtycke skall vara aktivt, otvetydigt och informerat. Det vanligaste förekommande sättet att ge information och inhämta samtycke torde vara genom de abonnemangsvillkor som kunden tar del av innan avtal om tjänsten ingås. Att operatören i abonnemangsvillkoren då t.ex. endast förbehåller sig rätten att stänga av tjänsten under en begränsad tid eller i en begränsad omfattning torde inte vara tillräcklig information för att ett samtycke till filtrering skall anses föreligga.

Komplettering

PTS är dock samtidigt medveten om att alltför utförliga abonnentvillkor kan motverka sitt syfte genom att villkoren blir svåröverskådliga.

Ett sätt att förtydliga villkoren kan då vara att komplettera avtalsvillkoren med information via Internet. Om allmänna avtalsvillkor kompletteras med mer detaljerade beskrivningar av vilka behandlingar operatören tänker vidta med användarens elektroniska meddelande och under vilka förutsättningar dessa behandlingar vidtas, kan denna information i kombination med de allmänna villkoren enligt PTS uppfattning anses utgöra en grund för ett samtycke i lagens mening.

Det bör dock anmärkas att de allmänna villkoren måste vara så pass specificerade att användaren får en uppfattning om de behandlingar som kan komma att ske, låt vara att den mer exakta beskrivningen av dessa behandlingar ges via information på Internet.

Måste vara tillgänglig

Det bör även anmärkas att den information som ges via Internet måste vara så pass tillgänglig att användaren på ett mycket enkelt sätt kan tillgodogöra sig den. En allmän länkhänvisning till operatörens webbplats torde i vanliga fall inte vara så pass

lätillgänglig eftersom den i praktiken kräver att användaren själv letar upp den berörda informationen.

I den skrivelse som Post- och telestyrelsen sänt ut redogör man för sin uppfattning angående möjligheterna att filtrera e-postmeddelanden med hänsyn till bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation.

Konsumenterna informeras

Skrivelsen riktar sig till tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster av mer betydande omfattning. PTS har dock inte i detalj granskat samtliga abonnemangsvillkor som tillämpas gentemot abonnenter.

Syftet med skrivelsen är i första hand att uppmärksamma de aktörer som är skyldiga att följa bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om PTS uppfattning i frågan.

PTS kommer också att informera konsumenterna på sin webbplats om varför e-post ibland filtreras. Vidare kommer konsumenterna att informeras om det ställningstagande myndigheten redogjort för.

Den som vill läsa mer kan hitta information på Post- och telestyrelsens webbsajt som har adressen www.pts.se och där klicka sig vidare till PTS nyheter.

TeliaSonera diskriminerar ISDN-kunder

PTS underrättade i början av december TeliaSonera om att privata ISDN-kunder inte ska behöva vänta längre om de byter till bredband med xDSL-teknik hos en konkurrent, jämfört med om de byter till en bredbandstjänst från TeliaSonera.

Enligt underrättelsen står TeliaSoneras agerande i strid med de skyldigheter som PTS ålagt bolaget i beslut den 24 november 2004. Den aktuella skyldigheten gäller att erbjuda andra operatörer tillträde till accessnätet på samma villkor och med samma kvalitet som TeliaSonera erbjuder sina egna dotterbolag.

Om TeliaSonera inte rättar sig efter PTS underrättelse senast den 10 januari kan PTS utfärda föreläggande som kan förenas med vite.

KALENDERN

JANUARI

- 2 "Släktband". Sveriges Radio P1 kl 12. Repris måndag.
- 9 "Släktband". Sveriges Radio P1 kl 12. Repris måndag.
- 11 Årsmöte Sista dag för motioner till DIS årsmötet i mars!
- 12 DIS-Öst. Stockholm. Genealogiska Föreningen presenterar sin verksamhet.
- 15 Sista dag för motioner till DIS årsmöte.
- 16 "Släktband". Sveriges Radio P1 kl 12. Repris måndag.
- 12 DIS Syd. Höganäs. Grunderna i Disgen.
- 18 DIS-Öst. Stockholm. Forsarkväll i Arninge.
- 19 DIS-Öst. Stockholm. Presentation av DIS och DIS-Östs nya medlemmar. För övriga problemlösning. Både Pc och Mac.
- 22 DIS Syd. Höganäs. Grunderna i Disgen.
- 22-23 DIS styrelsemöte.
- 23 "Släktband". Sveriges Radio P1 kl 12. Repris måndag.
- 26 DIS-Öst. Stockholm. Släktforskning på nätet. Både Pc och Mac.
- 29 DIS Syd. Eslöv. Släktbok.

FEBRUARI

- 1 DIS. Linköping. Forskarstugan kl 18-20. Ställ frågor till dina Disgen-faddrar.
- 2 DIS-Öst. Stockholm. Navigera rätt med GPS i släktforskningen. Både Pc och Mac.
- 5 DIS Syd. Eslöv. Inställningar för utskrifter - släktskapstavla.
- 9 DIS-Öst. Stockholm. Etikettering av DIS-PLAY nr 1. Därefter problemlösning. Både Pc och Mac.
- 15 DIS-Öst. Stockholm. Forsarkväll i Arninge.
- 16 DIS-Öst. Stockholm. Dupliering (tryck) av släktböcker. Både Pc och Mac.
- 19 DIS Syd. Höganäs. Hantering av orter och kartor i Disgen 8.
- 19-20 DIS-Öst. Stockholm. Kurs-
helg.

- 23 DIS-Öst. Stockholm. Släktforskarprogrammet PAF (Personal Ancestral File).
- 26 DIS Syd. Eslöv. Export och import - HTML.

MARS

- 1 DIS. Linköping. Program meddelas senare på DIS webb-sida.
- 2 DIS-Öst. Stockholm. Vilka nyheter vill vi se i nästa version av Disgen?
- 5 DIS Syd. Eslöv. Reunion-möte.
- 12 DIS Syd. Höganäs. Utskriftsmöjligheter i Disgen 8.
- 12 DIS-Väst. Årsmöte.
- 19 DIS funktionärsträff och 25-årsjubileum. Linköping.
- 20 DIS årsmöte. Linköping.

APRIL

- 1 DIS fyller 25 år.

- 5 DIS. Linköping. Tema: Multimedia i släktforskningen. Björn Johansson.
- 10 DIS Syd. Höör. Årsmöte.
- 23 DIS Syd. Höganäs. Olika typer av utdrag från Disgen 8.

MAJ

- 28 DIS Syd. Eslöv. Grunderna i Disgen - flytta och koppla.

AUGUSTI

- 26 Släktforskar dagarna 2005
- 28 i Göteborg. Arrangörer: DIS-Väst, Göteborgsregionens Släktforskare och Föreningen Släktdata.

SEPTEMBER-OKTOBER

- 29/9 Bok- och biblioteksmässan
- 2/10 2005 i Göteborg.

DIS KANSLI

Viktig information om medlemskap

Använd rätt postgironummer!

1. Om du vill du ändra något i ditt medlemskap *måste* du använda konto 140 33-5. (Om du t.ex. vill gå med eller går ur någon regionförening.)

2. Om du inte vill göra någon ändring, skall du använda den förtryckta postgiroblanketten som bifogas Diskulogen. Du kan alltså inte göra några ändringar på denna!

Adress och e-post-ändringar

Dessa skall du göra på hemsidan. Se "Medlemmar: Adresser". Om du vill att din e-postadress och dina adressuppgifter skall finnas med på hemsidan, måste du godkänna detta. Det gör du på samma ställe på hemsidan.

Då många meddelar sina ändringar just vid årsskiftet, kan uppdateringen dröja något pga att arbetsbelastningen är speciellt hög vi denna tid på året.

*Gott Nytt Släktforskarår!
önskar
Ragnhild och Urban*

Disgen ver 8.1 kommer i början av 2005

Disgen version 8.1 planeras att släppas i slutet av första kvartalet 2005. Programutvecklingen har pågått en tid parallellt med att vi försökt forma och bemanna en organisation för att kunna fortsätta Lars Blombergs framgångsrika arbete med Disgen.

8.1 innehåller inte så stora nyheter men det är ett stort arbete i sig att överta utvecklingen och sätta sig in i programkod och verktyg för våra nya utvecklare Elisabet Bergkvist och Olle Fåk. Det viktigaste arbetet syns således inte för Disgen-användarna. Framförallt Olle har arbetat hårt med att strukturera om utvecklingsmiljön så att flera utvecklare kan arbeta med koden och för att få en enklare hantering av den.

Bland de åtgärder som har gjorts kan nämnas förbättrad språkhantering vid utskrift, eventuellt tillkommer fler språk och bättre sökmöjligheter. Vi har också försökt förbättra installationsförfarandet.

Uppgradering från 8.0 till 8.1 är kostnadsfri.

CHRISTER GUSTAVSSON

Så arbetar du med det nya weSee

AV LARS CORNELL

I traditionella databassystem som Sofie, Disgen, Reunion, Access m fl lagras data i en databas. Till den länkas bildfiler. Problemet med sådana system är att de är centralistiska, dvs bild och information lagras skilda från varandra, vilket kräver stor disciplin. Ändras filnamn eller flyttas en fil så hittar databasen den inte.

När man skickar sådan information är det som att sända två brev, ett med bilden och ett annat med information om bilden. Med databasteknik måste du ofta följa tekniskt svåra regelverk med ibland över hundra sidor instruktioner. weSee-metoden saknar central databas och det ger stora friheter, men man måste vänja sig vid att tänka och arbeta på annorlunda sätt.

Bilder viktiga

Hittills har släktforskning väsentligen varit inriktad på att redovisa släkt- och antavlor. Nutida teknik erbjuder många fler möjligheter där man kan visa hela släkthistorier i multimedia. Då blir bilder viktiga för att levandegöra familjehistorien.

I framtidens släktforskning får bild, ljud och film därför en mer framskjuten plats än vad den har i flertalet släktforskarprogram i dag. Nu finns ett nytt svenskt IT-program med den inriktningen på marknaden. Först blir det Mac-användarna som får tillgång till den futuristiska metoden.

Data om data

Metadata brukar översättas med data om data och med Adobes XMP-teknik kan metadata lagras i bildfilen ungefär som man skriver på baksidan av ett vykort. När man sänder eller flyttar en sådan fil så följer metadata alltid med.

Med weSee-metoden har vi tagit ytterligare ett steg genom att skapa

länkar för att beskriva olika samband t ex familjebildningar. På det viset kan man vandra i släkträdets och olika släkträd kan vara länkade till varandra.

Ida hade en son som utvandrade till Minnesota och en dotter som gifte sig i Östersund förutom den släkt som stannade kvar hemma i Skåne. Det finns därför tre släktforskningar som alla har Ida och hennes föräldrar i sina register.

Med Internet kan de länkas samman. Det innebär att Ida kan förekomma flera gånger i släktforskarregistren och sådant kan ställa till kaos. Men genom att länka samman Ida i de olika registren med klonlänkar vet man att det är samma person och kan då välja vilken forskarväg man skall gå.

På liknande sätt kan man ha Ida i flera uppsättningar, som ung, i första

giftet och i andra giftet utan att det behöver uppstå problem med sammanblandningar. Då kan man också ge henne de olika efternamn som hon bär i sina olika livssituationer.

Med weSee-länkar kan man beskriva Idas liv från vaggan till gravens. En länk går till hennes konfirmationskort. Men den stannar inte vid bildfilen utan går in i bilden och pekar ut vem som är just hon. En motlänk skapas¹⁾ i omvänd riktning. Varje objekt har en unik identifiering. Om ett filnamn ändras eller filen flyttas så kan weSee-programmet ändå hitta den²⁾, bara den finns i datorn.

Två typer av fönster

Programmet arbetar med två typer av fönster, filebrowser- och meta-fönster. Med filebrowsern hanterar du filerna, söker på innehåll, tittar på bilder, sor-

Det finns två varianter av filebrowser – en med lista som visas överst, den andra bilder. Sorterar gör man genom att markera en kolumn. Markeras "Filtyp" kommer foldrar överst.

Man startar programmet genom att "dra-och-droppa" en mapp eller filer på programikonen.

terar och strukturerar. I metafönstren läser du av innehållet, gör uppdateringar och skapar länkar. Klicka på en bild i filebrowsern så visas den större. Klicka på ett filnamn så öppnas filens metafönster.

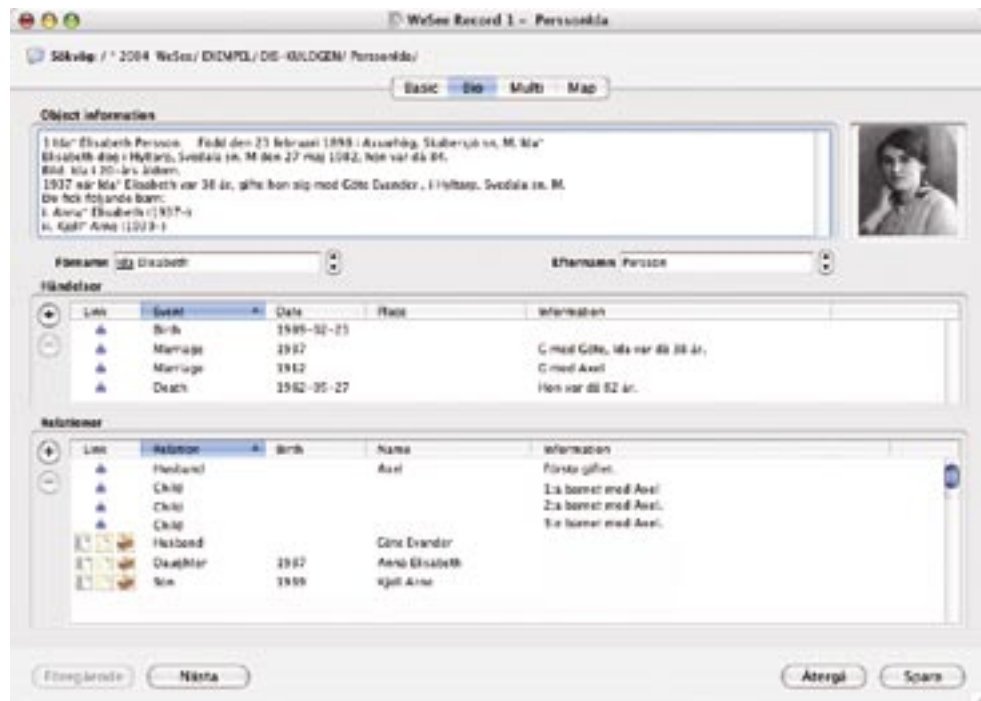
Dra och släpp

Man startar programmet genom "dra-och-släpp" en folder (mapp), fil eller filer på programikonen i dockan. Om det är en fil öppnas filens metaruta. Om det är en folder går programmet igenom innehållet och skapar en innehållsförteckning.

Foldern kan innehålla tiotusentals dokument och bilder, men bäst arbetar man med att öppna flera mindre foldrar. De filtyper som hanteras är förutom foldern själv pdf-filer, tiff- och jpeg-bilder. Man kan länka in alla filtyper som stöds av Quicktime, dvs text, multimedia, ljud och film, men det går inte att länka vidare därifrån.

Filebrowser

På föregående sida visas två varianter av filebrowser – en med lista, den andra dra bilder. Sorterar gör man genom att markera en kolumn. Markeras "Filtyp" kommer foldrar överst. Det kan vara praktiskt om man vill släktforska eftersom biografiska data oftast finns i själva mappen. Då kan man lägga alla

Idas biografifruta består av allmän information, en tabell för händelser och en tabell för familjerelationer.

filer som hör till den personen i mappen allteftersom de dyker upp.

Med digitalkamera och flitigt fotograferande kan det med åren bli tusentals bilder i en sådan mapp. Där kan man också lägga en ljudfil med lillans första "mamma" och en film med de första stapplande stegen. På det viset får man en mjuk övergång mellan släktforskning och det digitala familjealbumet vilket framtida släktforskare kommer att uppskatta.

Tre grupper

Filer indelas i tre grupper: kartor, multiobjektbilder och biografifiler. På en karta kan man markera olika platser och förse dem med länkar till andra filer som kan vara ett fotografi från platsen.

En multiobjektbild kan vara ett skolfoto, bild från ett bröllop eller liknande. Man kan ringa in varje person eller annat objekt, beskriva det och ge en länk till annan fil med mer information.

Biografifiler innehåller sådan information som behövs för släktforskning och för att bilda släkträd. Oftast väljer man att lägga den informationen i mappens osynliga fil. För att inte en tillsynes tom mapp av misstag skall bli slängd markeras mappen med en särskild ikon, men du kan välja att klistra in en egen tumnagel.

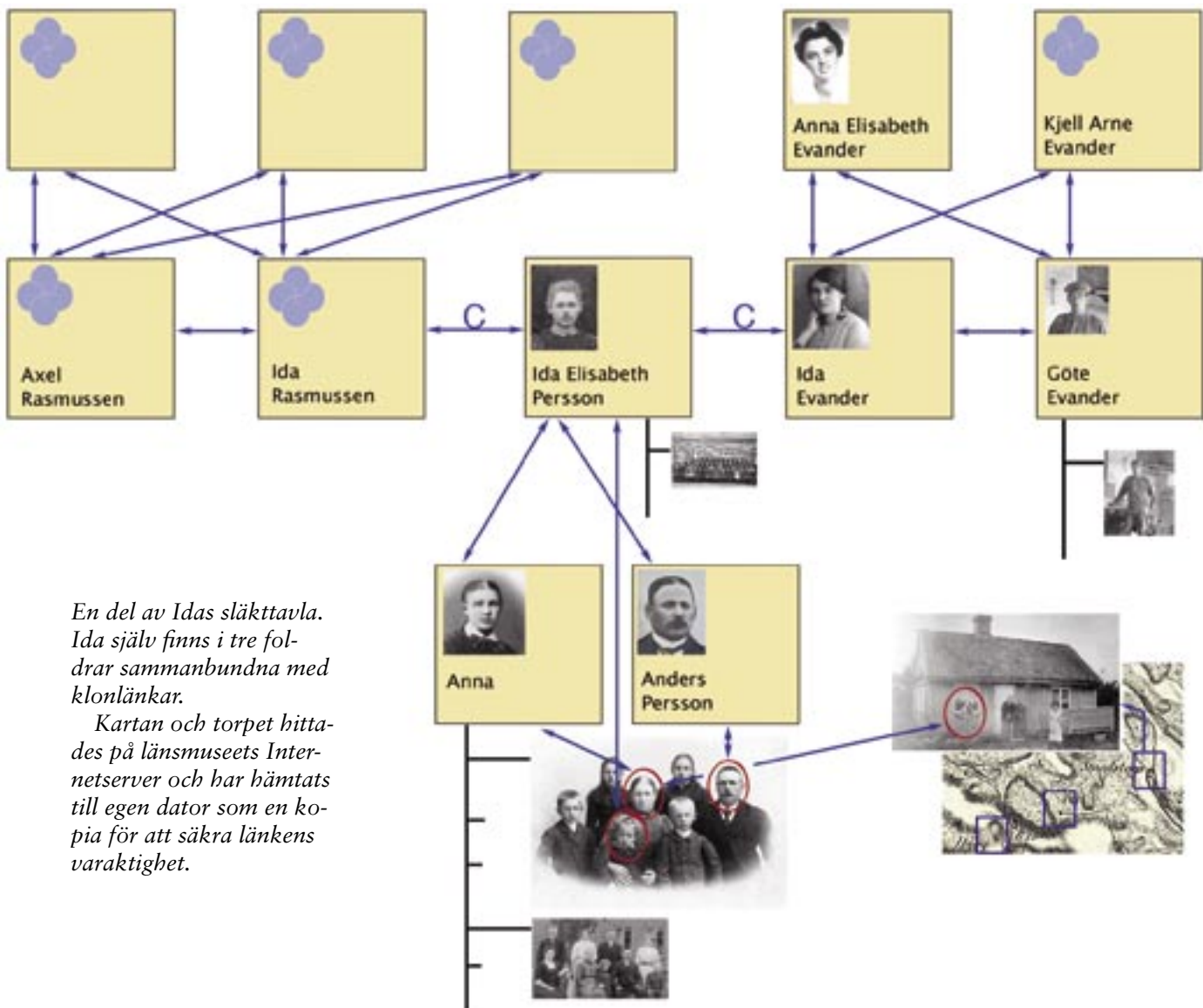

Fönster för uppdatering av tabellinformation.

Stora släktbilden

Idas släkt historia börjar egentligen med en gammal karta på ett digitalt museum. Torpen är markerade som objekt och länken från Smedstorp leder till ett gammalt foto också det i museets ägo. Allt finns på Internet.

Det är inte Idas föräldrar som står på trappan, länken därifrån leder i annan riktning. Men Idas mor Anna står till vänster och var tydligen på besök. I släktalbumet finns ett familjefoto och vi knyter en länk från Anna på trappan till Anna i familjefotot och lägger

En del av Idas släkttavla. Ida själv finns i tre folddrar sammanbundna med klonlänkar.

Kartan och torpet hittades på läns museets Internetserver och har hämtats till egen dator som en kopia för att säkra länkens varaktighet.

Varje person kan markeras med ellips eller rektangel i valfri färg. I tabellen under skriver man information om varje sådant objekt.

Droppen till vänster visar att det går att skapa länk från och till objektet. Ida har en länk till sin biografifolder. När man klickar på den vänstra ikonen öppnas folderns metaruta i nytt fönster. Klick på den mitre ikonen ger samma resultat men i samma fönster. Ettan till höger visar att det är dokumentets första sida.

Klickar man på foldern vid 'Sökväg' visas filen i sitt Finderfönster.

det i Annas biografifolder.

På familjebilden finns Anna, Anders och Ida markerade som objekt och vi skapar en länk till var och ens biografifolder. Foldern i mitten innehåller information och material om Ida Persson som ung. Bl a finns där hen-

nes konfirmationsfoto. Åt höger går en klonlänk till Ida i sin familjebildning med Göte Evander och åt vänster en annan klonlänk till Ida i sin familjebildning med Axel Rasmussen.

Alltefter som man hittar material kan foldrarna fyllas med innehåll. Alla biografifoldrar har en ikon.

För Mac-användare finns programmet att ladda ned från www.wesee.se. OS 10.2 eller högre krävs. För Linux och Windowsanvändare kommer programmet att finnas till sommaren 2005.

Programmet är väl genomtestat, men det kan ändå finnas fel. Var därför noggrann med att ofta göra backup. Se tipsrutan!

*) Finns ej i de första versionerna. Personuppgifter i artikeln är delvis fingerade. weSee-metoden är patentsökt.

TIPS

- Alla filer som kan skrivas ut på Mac kan också omvandlas till pdf-filer. Det finns inget särskilt program för det utan det sköter operativsystemet om. Gör: Skriv ut ---> Spara som pdf.
- Ett bra sätt att göra backup är att köpa en extern firewire-hårddisk. Pocketmodellerna är något dyrare men smidiga att använda eftersom de får ström via firewirekabeln. Förvara den på ett säkert ställe.
- Att göra back-up på en extra hårddisk i datorn är förkastligt. Den försvinner om eld eller tjuvar gör besök.
- Du kan göra din Mac till en firewire-hårddisk genom att hålla ned T-tangenten vid uppstart. Men var försiktig för då ligger din dator öppen och sårbar. Glöm inte att avlägsna firewirekabeln vid omstart.
- Företagens brandväggar släpper inte igenom exe-filer för de är ofta virusbärare. Med Mac har du inga bekymmer med virus, men exe-filer bör du ändå slänga direkt.
- Om du får ett fel, kanske har några filer slängts av misstag, så är det inte säkert att du upptäcker det meddetsamma. Om du då använder tre-generations-metoden så kan du efter en tid inte återskapa de förlorade filerna. Därför är det bra att ibland göra backup på CD eller DVD och långtidslagra dem.
- Upplösningen på digitala bilder anges alltid i antal pixel bredd x höjd. Gamla bildskärmar visar alltid 72 dpi och nyare 100 dpi. Att ange en bilds upplösning i dpi har mening endast vid inscanning och utskrift på papper som kan göras med 100 dpi, men hög kvalitet kräver 200–300 dpi. Inscanning bör inte göras med mindre än 400 dpi. Det gäller både foton och tryckta dvs rasterade bilder. Den inscannade bilden kan ju skalas ned efter rotation, beskärning, rasterutjämning och retusch om det är lämpligt.
  - ✓ Tumnaglar upp till 250 pixel sida.
  - ✓ Webupplösta bilder upp till 1 200 pixel sida.
  - ✓ Högupplösta bilder mer än 1 000 pixel sida.

HELGE OLSSON

MAC- O REUNION-FADDER

HELGE.O@TELIA.COM

HTTP://W1.410.TELIA.COM/~U41018040/

Tävlade mot Stenmark trots kraftig förkylning

Då jag på TV en gång såg Ingemar Stenmark och Plex Pettersson väcktes gamla minnen och idén att skriva ner en episod från den tiden. De pratade om tiden då Ingemar var som bäst i våra backar.

Plex omtalade att Ingemars framgångar sporrat många tusen svenskar att åka skidor i backar – säkert helt rätt. Ingen vet hur många liftrar vi nu skulle haft i Sverige om vi inte haft Ingemars framgångar.

Men han har sporrat till mer än utförsåkning. Jag kan påstå att jag har tävlat mot Ingemar och Plex. Ett märkligt påstående så klart, men så är det.

Det var på den tiden då Ingemar var aktiv och låg på topp – då Plex refererade Ingemars åk i TV. Hela Sverige gick lite på halvfart sådana dagar till dess att Ingemar hade åkt och saken var klar igen. En gång var det så lågligt att jag satt hemma framför TVn och snorade, sjukskriven i förkylning.

Jag förundrade mig över den tid som förflöt mellan det att Ingemar passerat punkten i backen för mellantidtagning och fram till dess att Plex kunde skrika ”Ingemar ligger tvåa”. Varför tog det upp till, jag vill minnas 17–18 sekunder? Sedan upprepades detta vid målgången.

Jag undrade vad Plex hade för verktyg, kunde man inte ge honom bättre verktyg så han fick resultatet lite snabbare?

Så till nästa dags åk gjorde jag ett litet dataprogram till min lilla simpla hemdator och försåg programmet med startlistan som fanns i tidningen.

Då en åkare skulle starta skrev jag in hans startnummer och då jag tryckte på enter startade tidtagningen. Vid ett tryck på mellanslagstangenten fick jag en mellantid på skärmen. Ett entertryck vid målgången gav slutställningen i form av en sorterad lista.

Men ve och fasa – Plex var före mig. För mig tog det 25 sekunder.

I pausen innan nästa åk trimmade jag programmets sorteringsrutin och kom ner i 19 sekunder. Under kvällen trimmades programmet ytterligare gång på gång och vid nästa dags åk kunde jag skrika ”Ingemar ligger etta” tre sekunder före Plex.

Så inte bara skidåkning har Ingemar sporrat till. Då jag såg Ingemar och Plex i TV tänkte jag: undrar hur dom skulle reagera om dom visste, det är deras förtjänst att jag blev rätt bra på sorteringsrutiner i dataprogrammering.

KJELL WEBER

Dessa medlemmars bortgång har kommit till vår kännedom sedan förra numret av Diskulogen.

Vi ber våra medlemmar att noga kontrollera och eventuellt justera referenser så att inte anhöriga till de bortgångna besväras i onödan!

- 529 Anna-Lisa Berglund,
Vänernsberg
- 5613 Sten Christiansson, Karlstad
- 5751 Jan Axel Hofstedt, Göteborg
- 8846 Kurt Edmansson, Bankeryd
- 13007 Birgit Svensson,
Söderköping
- 13138 Ingrid Hjort, Båstad
- 15628 Åke Mattsson, Uddevalla
- 16393* Harald Thunander,
Falköping
- 26038 Lars Weghagen, Skövde

* efter medlemsnumret anger att en anhörig tagit över medlemskapet.

Båstadprojektet på Internet

På DIS-Syds hemsida finns en avdelning för Båstad-projektet, som föranleds av att kyrkoböckerna i Båstad brann upp 1870.

Våra flitiga medlemmar Dagmar Manneback och Lennart Hansson i Ängelholm har fortsatt sitt idoga letande efter "försvunna" människor och dessutom fått in många nya uppgifter från andra forskare. Allt detta är nu inarbetat i den nya basen, som nu finns tillgänglig genom att klicka på Båstad bland rubrikerna på vår hemsida. Man kan förstås också gå direkt dit med www.dissyd.se/bastad.

Ni som söker folk i Båstad-trakten har alltså fått en förbättrad källa att ösa ur. Det finns nu 6 375 personer i basen.

Även ni som inte har anor i nämnda trakter kan kanske ha nytta av att titta på sättet att pre-

Jag använder mig varje år av DIS arkiv

"Om vådan av att inte ha gjort ordentliga säkerhetskopior," eller "Varför chansa, när DIS arkiv finns?"

I Diskulogen nr 66 läser jag med stort intresse hur Torbjörn Gustavsson drabbas av det mest infernaliska fel som kan hända en släktforskare. Han tror han har en säkerhetskopior på sin forskning, men när den väl behövs så fungerar den inte!

Det är knappt man ens vill tänka tanken. I mitt fall skulle resultatet av tio års släktforskning gå helt förlorat. Hur är sådana händelser bara möjligt? Är det kanske bara en skröna?

Jag tillhör inte kretsen av smarta data-freaks, snarare tvärt om. Men tydligen har jag, mig själv helt omedvetet, garderat mig från den totala katastrofen. Tydligen har mina rötter i det genuina dalsländska bondförståndet hjälpt mig i någon liten omfattning? Så här gör jag:

Jag har två datorer. Men bara på

sentera folket. Vi har alltså använt ett program som heter DFT, Dynamic Family Tree. Det finns tidigare beskrivet hos oss under Oves Tips (2001:1) men nu har man hunnit upp till version 10, som också används på vår uppdaterade Båstad-sida. Jag tycker det är bra och det är gratis.

OVE BILLING I DISKULTABELT

NYTT FÖRSLAG PÅ NUMMERSERIER FÖR ICKE GEOGRAFISKA NUMMER.

Post- och telestyrelsen (PTS) har tagit fram ett nytt förslag på nummerserier för icke geografiska nummer.

Sådana nummer ska kunna användas för företag, organisationer och privata slutkunder utan geografisk placering. Förslaget har gått ut på remiss. Synpunkter önskar PTS få senast den 21 januari 2005.

den ena av dem för jag in min forskning i Disgen. Där tar jag ofta säkerhetskopior på diskett. Lite då och då laddar jag in säkerhetskopian på min andra dator, dels för att kunna jobba i databasen, dels för att kolla att inladdningen fungerar. Men sedan, det är min speciella grej: varje år vid jultiden skickar jag en säkerhetskopior till DIS arkiv för förvaring. Där kollas att allt är OK. Perfekt tycker jag.

LARS LARSSON
13373

Rekommendation till alla med stort dataarkiv

Tack för en intressant tidning!

Vådan av att inte göra backup eller säkerhetskopior beskrevs mycket ingående – och vilket arbete man kan råka ut för om man inte har en korrekt säkerhetskopior. Nu till mina synpunkter om hur man undviker katastrofer. Kanske ett lämpligt tips i Diskulogen.

Rekommendationen till alla med ett omfattande arkiv i datorn.

- Gör regelbundna kopior av
  - den Zip fil som skapas av Disgens säkerhetskopiering
  - katalogen Dg8data
- Testa återläsning av kopian regelbundet minst en gång i kvartalet
  - helst i en annan dator
  - om inte detta är möjligt i en extra flock i Disgen
- Var försiktig med att använda återskrivningsbara skivor så kallade CDRW
  - Har haft problem med att läsa dessa på andra datorer än den som skapade skivan.
- Förvara en kopia på annan plats än i hemmet, Gärna hos en god vän eller i bankfack

ROLF NILSSON
ROLF-H.NILSSON@TELIA.COM

Använd gärna insändarsidan för att diskutera något angeläget ämne. Men skriv så kortfattat och koncentrerat du kan. Diskulogen förbehåller sig rätten att koncentrera insändare.

Öppet-tider

Måndag–fredag kl 9–16.

Under sommaren och några veckoslut dessutom lördag–söndag kl 12–16. Tisdagkvällar under vår och höst kl 18–20.

Ring gärna 013-149043 för kontroll.

Stugvärd för kvälls- och helgaktiviteter: Roland Karlsson

Vårens program

Första tisdagen i månaden under februari, mars och april blir det träffar med olika innehåll.

Tid: kl 18–20.

1 februari: Ställ frågor till dina faddrar om Disgen.

Du får framföra önskemål om vilket program det blir de två andra kvällarna. Meddela sådana till expeditionen. tel 013-14 90 43.

Aktuellt program kommer under "Kalendarium" på hemsidan.

Abonnemang och cd-skivor

I stugan kan du forska i mer än hundra cd-skivor. Du kan också forska med hjälp av ett antal abonnemang på Internet som t.ex. folkräkningar i USA och Sverige, kyrkböcker i Sverige och lokala databaser för Östergötland och Linköping.

DEN SOM HAR SLÄKT utvandrad till Kanada har säkert glädje av projektet Svenskarna i Kanada. Projektet har engagerat Elinor Berglund Barr, som är "Associate" vid Lakehead socialhistoriska institut, forskare och författare. Mer information finns på www.swedesincanada.ca/SwedishVersion/index.htm

Beställningar för medlemmar

Medlemmar kan beställa från DIS på två sätt. Det enklaste är att du gör din beställning på vår hemsida www.dis.se under "Beställ". Alternativet är att ringa DIS kansli på telefon 013-14 90 43.

Kom ihåg att alltid ange medlemsnummer vid kontakt med kansliet!

DISGEN

DISGEN 8 600 kr

Uppgradering från tidigare versioner 250 kr

För den som vill köpa en uppgradering krävs oavbrutet medlemskap sedan förra köpet av DISGEN.

DIS-pin

DIS-pin i emalj och gulmetall 25 kr

Äldre nr av Diskulogen

I mån av tillgång 20 kr/nr

Böcker

Sorsele – samesläkter, del 1 av Thea Hälleberg 340 kr

Sorsele – samesläkter, del 2 av Thea Hälleberg 340 kr

Register till Vigsellängder

Format:

A4 häftad, vissa endast på mikrokort

Församling	Tidsperiod	Pris
Bohuslän		
Backa	1826–1861	95 kr
Säve	1826–1860	95 kr
Gotland		
Öja	1745–1860	95 kr
Gästrikland		
Österfärnebo (3 mikrokort)	1688–1862	65 kr
Halland		
Årstad	1714–1860	95 kr
Skåne		
V. Karup	1689–1860	220 kr
Småland		
Granhult	1696–1850	95 kr
Lidhult	1823–1860	95 kr
Marbäck	1643–1860	145 kr

Öjaby 1693–1860 70 kr

Södermanland

Grödinge 1798–1861 120 kr

Uppland

Roslagsbro 1688–1861 220 kr

Värmland

Gräsmark 1750–1805
1838–1860 170 kr

Långserud (3 mikrokort)
1693–1860 65 kr

Rudskoga 1689–1869 170 kr

Södra Råda 1685–1860 120 kr

Visnum-Kil 1706–1860 170 kr

Västergötland

Angered 1753–1773
1845–1865 95 kr

Hyringa 1718–1830 95 kr

Häcksvik 1704–1860 95 kr

Levene past. (4 mikrokort)
(Levene, Long,
Slädene, Sparlösa)
1688–1860 80 kr

Länghem 1690–1855 120 kr

Längnum 1721–1840 95 kr

Malma 1708–1831 95 kr

Östergötland

Lillkyrka 1667–1860 70 kr

Betalning

Betala alltid i förskott till DIS postgirokonto 140 33-5 eller bankgiro 5009-6742. Porto ingår i priserna.

Vid brådskande beställning kan dock betalning ske mot postförskottstillägg. Ring i så fall till DIS kansli!

DISGEN/PC

Lars Nordwall, Götgatan 99,
116 62 STOCKHOLM, tel 08-
55603282, fax 08-55603289,
lars.nordwall@telia.com

Björn Hellström, Önskehemsgatan 8
9tr, 124 54 BANDHAGEN, tel 08-
361236 dag+kv, fax 0708-361246,
bjorn@bhi.se

Rolf Ahlinder, Nynäsvägen 74, 136
40 HANINGE, tel 08-7771996,
rolf.dis@slb.nu

Stig Geber, Greens väg 5, 147 63
UTTRAN, tel 08-53030734 kv,
stig.geber@telia.com

Göran Tengnér, Mörbyleden 20
3tr, 182 32 DANDERYD, tel 08-
7556356, ght@abc.se

Carl-Göran Backgård, Guckuskovä-
gen 12, 184 35 ÅKERSBERGA, tel
08-54061136, genealogist.bica
@mbox328.swipnet.se

Holger Andersson, Remmaregränden
1, 226 51 LUND, tel 046-355180,
holger.andersson@lsn.se

Anders Larsson, Storgatan 17, 233
31 SVEDALA, tel 040-400233,
anders@dis-syd.se

Björn Janson, Lärkgatan 25, 243 31
HÖÖR, tel 0413-22974,
bjorn@dis-syd.se

Jan Nilsson, Lagerlöfs väg 14,
245 32 STAFFANSTORP, tel
046-255788 kv, fax 046-250391,
fotojanne@semera.se

Arne Hallberg, Eksjögatan 13,
252 51 HELSINGBORG, tel 042-
212232 kv, arne.h@dis-syd.se

Gunnar Persson, Magisterallén 5,
263 58 HÖGANÄS, tel 042-330515
kv, gunnar@dis-syd.se

Rune Jönsson, Orienteringsgatan 4,
291 66 KRISTIANSTAD, tel 044-
245217, runejoensson@telia.com

Ove Billing, Torngatan 13, 312 31
LAHOLM, tel 0430-14120, fax
0430-14120, ove.billing@telia.com

Ingvar Kärrdahl, Bäckvägen 18,
330 15 BOR, tel 0370-650715,
karrdahl@telia.com

Ta i första hand kontakt med en
fadder i din närhet. Vi får då geo-
grafisk närhet mellan faddrar och
den som söker hjälp. Vi uppnår
också en jämnare fördelning av
fadderkontakterna.

dag = svarar gärna i telefon på
dagtid

kv = svarar helst i telefon på
kvällstid

Arne Sörlöv, Alnaryd,
370 33 TVING, tel 0455-70304,
arne@sorlov.com

Jan Jutefors, Ryssbyvägen 15, 380 30
ROCKNEBY, tel 0480-66565 kv, fax
070-6123455, jan.jutefors@telia.com

Ingrid Lännestad, Silleskärgatan
89, 421 59 VÄSTRA FRÖLUN-
DA, tel 031-471847 dag+kv,
lannestad@tele2.se

Jan-Åke Thorsell, Björkedals-
gatan 7, 426 68 VÄSTRA
FRÖLUNDA, tel 031-291155 kv,
jama.thorsell@spray.se

Sven Johansson, Afzeliivägen 7 A,
441 41 ALINGSÅS, tel 0322-13849
dag+kv, sven.johansson
@mbox343.swipnet.se

Roger Björkstam, Smällen 120,
442 94 YTTERBY, tel 0705-223125

Kent Lundvall, Fredagsvägen 42,
451 63 UDDEVALLA, tel 0522-
74740 kv, k.lundvall@telia.com

Karl-Erik Lerbro, Muraregatan 6
D, 511 55 KINNA, tel 0320-13235
dag+kv, karl-e.Lerbro@telia.com

Lars-Bertil Nilsson, Djupedalsvägen
14, 541 36 SKÖVDE, tel 0500-
494048,
lars-bertil.nilsson@telia.com

Rune Johansson, Ljungvägen 4, 542
32 MARIESTAD, tel 0501-15682,
gentiana@home.se

Börje Jönsson, Klosterstigen 9, 575
37 EKSJÖ, tel 0381-10840,
borje-jonsson@spray.se

Ingemar Johansson, Hallgatan 8, 578
31 ANEBY, tel 0380-40173 dag+kv,
ingemaraneby@telia.com

Karl-Edvard Thorén, Kullagatan
10, 582 26 LINKÖPING, tel 013-
101151 dag+kv, karlet@comhem.se

Roland Karlsson, Brunörtsvägen 30,
590 62 LINGHEM, tel 013-70527,
roland.ka@swipnet.se

Torsten Ståhl, Navestadsgatan 14-7,
603 67 NORRKÖPING, tel 011-
148066, torsten.stahl@home.sol.se

Kurt Gustavsson, Nicolai Karlberg,
611 92 NYKÖPING, tel 0155-
59112 dag+kv, kurt.g@swipnet.se

Elisabeth Molin, Snevide,
620 11 HAVDHEM, tel 0498-
481377, fax 0498-481585,
elisabeth@snevide.com

Göran Thomasson, Bosättervägen
3, 633 47 ESKILSTUNA, tel 016-
130271, g.thomasson@telia.com

Stig Svensson, Runeby,
642 95 FLEN, tel 0157-70138,
runeby@bredband.net

Gunnar Jonsson, Älvhagsgatan 25,
661 40 SÄFFLE, tel 0533-10559,
kilagenealogen@telia.com

Jan Tengelin, Tjäderstigen 4, 671 30
ARVIKA, tel 0570-16187, fax 0570-
37624, jantengelin@telia.com

Bengt Hammarström, Villaga-
tan 19, 691 41 KARLSKO-
GA, tel 0586-36587 dag+kv,
b.hammarstrom@telia.com

Jan Wallin, Eklundavägen 18, 702
17 ÖREBRO, tel 019-183830 kv,
jan.wallin.orebro@telia.com

Jörgen Fryxell, Tallstigen 13, 771
40 LUDVIKA, tel 0240-13482 kv,
fryxell@dalnet.se

Marianne Munktell, Bojsenburs-
vägen 14 B 1 tr, 791 36 FALUN, tel
023-24728, mm@abc.se

Claes Embäck, Yxbergsvägen 7,
804 25 GÄVLE, tel 026-192500 kv,
claes.emback@swipnet.se

Gösta Olsson, Sjömyra 2887, 820
60 DELSBO, tel 0653-12051 kv,
parmasen@swipnet.se

Harriet Frändén, Ede 5558, 820 70
BERGSJÖ, tel 0652-51028,
harrietfranden@hem.utfors.se

Tony Rödin, Björktjärav. 7 K, 821 35 BOLLNÄS, tel 070-3506304, tony.rodin@home.se

Tommy Forsström, Stenbergsvägen 21, 824 91 HUDIKSVALL, tel 0650-14925, tommy.forsstrom@telia.com

Staffan Bodén, Stora Björn 63, 825 32 IGGESUND, tel 0650-561417, sboden@post.utfors.se

Arne Ahlström, Storgatan 63 A 3tr, 831 33 ÖSTERSUND, tel 063-109719, arne.ahlstrom@comhem.se

Sven Schylberg, Grytan 438, 834 98 BRUNFLO, tel 063-20701 kv, slb312r@tninet.se

Arne Bixo, Tunforsgatan 5, 840 12 FRÄNSTA, tel 0691-30502, arne.bixo.dis@telia.com

Joacim Söderström, Björneborgsgatan 66, 854 62 SUNDSVALL, tel 060-155030, fax 070-3855555, joacim.h.soderstrom@telia.com

Bernth Lindfors, Forellvägen 12, 862 40 NJURUNDA, tel 060-31524, bernth.lindfors@telia.com

Peter Johansson, Hamngatan 13, 891 33 ÖRNSKÖLDSVIK, tel 0660-375567, peter.johansson@city.ornskoldsvik.com

Lennart Näslund, Nordanås 134, 891 92 ÖRNSKÖLDSVIK, tel 0660-372109 kv, fax 0660-372109, lintagan@home.se

Sven-Erik Fahleson, Liljevägen 15, 892 32 DOMSJÖ, tel 0660-50865, fahleson@hsn.nu

Sigurd Nygren, Måttgränd 80, 906 24 UMEÅ, tel 090-186487 kv, fax 090-140930, sigurd.nygren@ersboda.ac

Anneli Alenius, Galoppvägen 8, 921 41 LYCKSELE, tel 0950-14647, anneli.alenius@swipnet.se

Laila Larsson, Brännsvedjevägen 114, 934 32 KÅGE, tel 0910-720041, tun.larsson@telia.com

Danmark

Georg Agerby, Gildhøj 86, DK-2605 BRØNDBY, tel +45-43965337, agerby@e-mail.dk

Finland

Henrik Mangs, Kyrkoesplanaden 18 A12, FI-65100 VASA, tel +358-500268361 kv, henrik.mangs@netikka.fi

Norge

Knut Egil Hamre, Gimlevn. 60, NO-1786 HALDEN, tel +47-69176169, hamre@halden.net

Alf Christophersen, Solbakken, NO-4909 SONGE, tel +47-37164209, fax +47-22851532, alf.christophersen@basalmed.uio.no

DISGEN/Mac

Kerstin Bjernevik, Kaskögatan 18, 164 76 KISTA, tel 08-7511630, kerstin.bjernevik@bredband.net

Kerstin Olsson, Östra Strö 2602, 241 91 ESLÖV, tel 0413-31025, kerstin@dis-syd.se

Sven Olby, Ragnarökgatan 12, 723 55 VÄSTERÅS, tel 021-20494, sven.olby@hem.utfors.se

Reunion/Mac

Helge Olsson, Västergatan 28, 231 70 ANDERSLÖV, tel 0410-20002, helge.o@telia.com

Inge Ledje, 2483 Hulebäckseröd, 266 98 HJÄRNARP, tel 0431-455254, i.ledje@telia.com

Gunilla Hermander, Vattengatan 10, 824 42 HUDIKSVALL, tel 0650-94188, macnilla@telia.com

Micael Korndahl, Kurortsvägen 20, 830 13 ÅRE, tel 0647-664777, micael.korndahl@gensoft.se

Kerstin Farm, Krönvägen 33 B, 856 44 SUNDSVALL, tel 060-679111, kerstin.farm@telia.com

Holger

Lennart Ekman, Erik Dahlbergsallén 11 6tr, 115 20 STOCKHOLM, tel 08-6606789, lennart.ekman@tele2.se

Stefan Macklin, Gabrielsvägen 18, 152 50 SÖDERTÄLJE, tel 08-55085363, stefan.macklin@telia.com

Christina Nygren, Kurirgatan 26 B, 254 53 HELSINGBORG, tel 042-282355, nygren.bc@telia.com

Kenneth Mörk, Bergslagsgatan 17D, 733 32 SALA, tel 0224-77572, kmsala@sheab.net

Birgitta Gustafsson, Åsgatan 6 C, 774 41 AVESTA, tel 0226-31050, b.sorby@swipnet.se

Tony Jonsson, Åsen 1010, 870 10 ÄLANDSBRO, tel , tjg@swipnet.se

Min Släkt

Björn Nilsson, Benskedsvägen 35, 831 61 ÖSTERSUND, tel 063-128378, bjonil@telia.com

Vi tackar avgående fadder Stig Aronsson för hans insatser.

DISBYT-ombud

Carl-Olof Sahlin, Högomsvägen 38, 183 50 TÄBY, tel 08-756 33 14, carl-olof.sahlin@teamtsp.se

Björn Janson, Lärkgatan 25, 243 31 HÖÖR, tel 0413-229 74, bjorn@dis-syd.se

Charlotte Börjesson, Tenorgatan 8, 421 38 VÄSTRA FRÖLUNDA, tel 031-47 80 93, charlotte.borjesson@telia.com

Hans Vappula, Hjorthallvägen 3 A, 438 93 LANDVETTER, tel 031-94 51 32, hans.vappula@hem.utfors.se

Rolf Eriksson, Barrskogsvägen 28, 590 49 VIKINGSTAD, tel 013-812 83, rolferiksson@brevet.se

Arne Johansson, Södra Storgatan 29 D, 590 80 SÖDRA VI, tel 0492-205 20, disbyt-smaland@telia.com

Boine Nurmi, Ekevägen 2, 723 41 VÄSTERÅS, tel 021-41 73 44, boine@nurmi.nu

Tomas Sahlin, Västra Långgatan 50, 852 37 SUNDSVALL, tel 060-15 84 11, tomas.sahlin@home.se

DISBYT Finland

Gunnar Bergstedt, Stangneliusvägen
23 1tr, 112 59 STOCKHOLM, tel
08-25 09 66, gunnar.bergstedt@gfh.se

Skicka ditt DISBYT-utdrag till
närmaste DISBYT-ombud. Mac-
användare skickar dock alltid till
Hans Vappula.

DIS arkiv

Kjell Weber, Källarbanken 11,
423 46 TORSLANDA, 031-56 34 77,
dis_arkiv@dis.se

DIS Arkiv innebär att medlemmen kan deponera sitt släktforskar-material lagrat på datamedia. Syftet är att nu och i framtiden erbjuda andra släktforskare tillgång till de material som DIS-medlemmar överläter. När och på vilket sätt materialet får disponeras bestämmer DIS-medlemmen själv genom ett avtal med DIS.

Medlemmen erbjuds också möjligheten att skriva ett "släktforskartestamente" att placera i sitt bankfack tillsammans med kopior på sina disketter, så att anhöriga kan hantera materialet på önskat sätt.

DET BLIR INGEN ÄNDRING av tidplanen för 3G i Sverige. Post- och telestyrelsen (PTS) anser inte att tiden för utbyggnaden ska förlängas eftersom den bygger på operatörernas egna löften när de ansökte om tillstånd. En sådan ändring kräver särskilt starka skäl, vilket PTS inte anser att operatörerna har.

Däremot har PTS, efter samråd, fattat ett slutgiltigt beslut om att pilotsignalen kan sänkas på landsbygd.

Hi3G, Vodafone, Svenska UMTS-licens, Tele2 och Telia Sonera ansökte gemensamt i juni om att ändra tillståndsvillkoren för 3G. Operatörerna ansökte om förlängd tid för utbyggnaden, en sänkning av pilotsignalen samt en sänkning av ytsannolikheten.

10 fördelar med ett medlemskap i föreningen DIS

DIS är en ideell förening. För en årsavgift på endast 100 kr får du många fördelar.

Medlemskap och beställningar

Ansökan om medlemskap och beställning av släktforskarprogrammet Disgen m.m. kan göras på två sätt. Det enklaste är att du gör din beställning på vår hemsida www.dis.se under rubriken "Medlemskap". Du kan också ringa DIS kansli på telefon 013-14 90 43.

Funderar du på att skaffa ett släktforskarprogram så kan du ladda ner en demoversion av Disgen på vår hemsida. Där finner du också en kortare presentation av programmet.

Välkommen!

- 1 En kod till vår databas DISBYT med 8 miljoner poster**
  - ✓ där du kan se om någon annan medlem forskar på din släkt
  - ✓ jämföra dina släktfakta
  - ✓ bidra med eget material från ditt släktforskarprogram
  - ✓ kanske finna nya släktingar
- 2 Möjlighet att köpa släktforskarprogrammet Disgen**
  - ✓ som är Sveriges mest spridda program
  - ✓ som utvecklas efter medlemmarnas önskemål
  - ✓ där du får gratis support (hjälp) av erfarna släktforskare
- 3 Tidningen Diskulogen fyra gånger per år**
  - ✓ med det senaste inom området datorhjälp och släktforskning
- 4 Möjlighet att gå med i DIS regionföreningar**
  - ✓ där du kan få nya släktforskar-kontakter, utbildning m.m.
- 5 Aktuell information på DIS hemsida**
  - ✓ om DIS-aktiviteter, cd-skivor, släktforskningslänkar och andra nyheter
- 6 Tillgång till diskussionsplatsen DIS Forum**
  - ✓ där du kan tipsa, fråga och diskutera med andra medlemmar
- 7 Möjlighet att deponera din forskning i DIS Arkiv**
- 8 Tillträde till forskarstugan i Linköping**
  - ✓ där du kan testa cd-skivor, abonnemang och läsa släktforskartidningar
- 9 Möjlighet att söka i norska databasen DIS-treff**
- 10 Rabatt på cd-skivor och böcker**
  - ✓ som säljs av Sveriges Släktforskarförbund

... samt många nya släktforskarvänner!

Page 3

"A few words from the Chairman" by Sture Bjelkåker

Computers are more and more getting to be something for the museums. A few weeks ago a Computer museum (IT-ceum, www.itceum.se) was opened in Linköping. Computers have been in Sweden for 50 years. DIS was started 25 years ago, on April 1 1980, more or less as a result of a Swedish ABC80 home computer being sold [something like the TRS-80 for you who remember].

Page 4

"DIS-Öst has gotten better resources in the new genealogy research center" by Bernt Stenmark

A dream has come true with the opening of a Genealogy Research Center in Stockholm. Here a number of resources, one of them is DIS-Öst, can be found in one place, something like what has been done in Salt Lake City. In the Center there is a reading room and cafeteria, a computer room for education and research, reference library, magazine collections, and conference room. And a conference hall with 150 seats. "This is the center for Swedish genealogical research at the moment" said Ted Rosvall, the chairman of The Federation of Swedish Genealogical Societies.

Page 7

"DIS Nord founded – has four sections"

DIS-Nord is the seventh region association within DIS and they care for our members in the very north of Sweden. Since this is a large area there are four sections – Norrbotten, Västerbotten, Northern and Southern Lappland.

Page 7

"DIS now has over 21,000 members"

The number of new member applications are pouring in to the DIS office. On average 13 new members are registered every workday. The net increase per year is now close to 2,500 members.

Page 8

"Questions on ethics, policy, and law – what governs the activities within DISBYT?" by Eva Dahlberg

Ethically you don't use other's research material and present it in a way that makes it look like your research. Give credit to the one who deserves it. If you want to have the material in your own database, at least give the researcher as your source.

In DISBYT there are no living persons if the information is younger than 90 years, and for the deceased there is a limit at 25 years.

Page 12

"The house on Bockön" by Maud Wikström

In the summer of 2004, 40 relatives met in "the house on Bockön", their patrimonial estate. The background for the meeting was the research done by Ola and Jan Wikström. In this article Maud tells about the preparations, how they organized and then carried the family meeting through.

Page 14

"How you can search for your Danish ancestors" by Lars Kr. Lundin

Find your Danish ancestors with the help of GEDCOMP. You can get a free search for the people you are researching by sending a GEDCOM file to Lars. When a connection is made to another file that Lars has, you get a mail telling who sent that file in and you can contact that contributor. Since GEDCOMP is a private initiative, Lars has promised the users that their data will not be used commercially or sent to others. Read more about GEDCOMP at www.lklundin.dk/gedcomp/

Page 16

"Learn more about Disgen" by Ingvar Kärrdahl

This time the article series is about extending and improving the place register.

Page 23

"Posting in Diskulogen created family ties" by Elisabeth Reuterswärd in cooperation with David Miller

In the April issue of Diskulogen there was a call from New Zealand to try and find relatives of Johan Paul Miller. Elisabeth and David tells the story on how he found his Swedish family.

Page 27

"Genealogy at University level" by Bo Nordenfors

For a couple of years it has been possible to study genealogy research at Malmö Technical University. The correct title of the course is "Genealogy research – modern social history with source and archive knowledge".

Page 30

"How to work with the new weSee" by Lars Cornell

This new Swedish genealogy program is described by the program developer. It aims to solve the problem where pictures are normally kept separately from the genealogy data. With the weSee method the program developers have taken a further step by creating links to describe e.g. families.

Page 35

Those who have relatives who emigrated to Canada can surely be glad about the project "Swedes in Canada". It has involved Elinor Berglund Barr, who is an Associate of the Lakehead Social History Institute, researcher, and writer. More information is at www.swedesincanada.ca.

Page 40

"Article in Diskulogen inspired a new camera stand variety" by Björn Johansson

Björn found the camera stand that Kjell Weber described in a previous issue of Diskulogen to be just what he had been looking for. So he added an arm to it to be able to have the camera straight above the object he was taking a photo of.

For questions and further information on the content of Diskulogen, send a mail to translation@dis.se.

**Begränsad
Eftersändning**

Vid definitiv eftersändning återsänds försändelsen med den nya adressen på baksidan (ej adressidan).

Avsändare: Föreningen DIS, Gamla Linköping, 582 46 LINKÖPING

Artikel i Diskulogen inspirerade till ny stativ-variant

Jag har då och då funderat på hur ett bra stativ för fotografereing av gamla dokument som bouppteckningar på arkiv m m skulle se ut. Jag har funderat på något hopfällbart i U-form, kanske som t ex det hopfällbara stället för kakplåtar. Men det blir lite för mycket mekanik att få till något stabilt men lätt.

Så fick jag i förra numret av Diskulogen se hur Kjell Weber löst det hela. Mitt i prick! Så skall det ju vara! Stabilitet och lätt att fästa. Så jag gick direkt till Clas O..., ja ni vet, och köpte en enhandstving.

Mindre modell

Det blev nog en lite mindre modell än Kjells variant. Jag tänkte att det nog skulle räcka för jag har just köpt en ny mindre digitalkamera med flera pixlar i än min gamla (som sitter på stativet på bilden). Men så tänkte jag att det kanske skulle gå att förbättra Kjells idé lite. Jag vill ju gärna ha kameran vinkelrätt över bilden om ljusförhållanden tillåter och även om möjligt variera höjden över boken. Resultatet ser du i bild 1.

Så här gick det till

Hos en järnhandlare köpte jag en 35 cm lång järnstång med snittet 3x15 mm (något klenare än skenan på tvingen). Jag frågade också efter en liten bit 1 mm tjock järnplåt, men det fanns inte. Efter att ha sneplat i en skrothink, fann jag dock vad jag sökte.

Den övre ändan av tvingen har ett hål och en tapp. Här passar en 6 mm (eller 1/4-tums) skruv. Jag borrade

ett hål i plåtbiten med ca 30 mm plats runt om och några hål längs en halvcirkel från detta hål med radien = avståndet mellan hål och tapp på tvingen. Allt med 6,5 mm borrh.

Sedan placerade jag min hävarm så att den täckte hålet i mitten och skruvade fast bitarna i ett skruvstöd. Med en hammare bockade jag en fals, som skall ge lite styrsel åt hävarmen. Jag sågade bort överflödigt material. Sågade längs halvcirkeln genom de borrade hålen och pustade lite med en fil. Borrade sedan hålen i järnstången. Med en skruv och en vingmutter kan jag sedan fästa min hävarm i valfri vinkel. Resultatet av mitt plåtarbete ser du på bild 2.

I andra ändan av järnstången sitter kullleden. Den blev den dyraste detaljen på konstruktionen och den fanns inte hos Clas. Kullleden kan ju vid behov, precis som i Kjells fall, flyttas till tvingens skena.

En bra idé

Om jag använder hela hävstångens längd, blir det lätt vibrationer i kameran när jag trycker av. Därför har jag några olika hål på järnstången, så att jag kan välja hävarmens längd.

För att minska problemet använder jag tidsutlösaren på tio sekunder vid fotografereing. Då hinner jag släppa avtryckaren och kameran, dämpa eventuella svängningar och har också tid att korrigera läget för dokumentet under kameran innan "skottet går".

Tack, Kjell, för en bra idé som också gav mig lite roligt extrapyssel i garaget!

BJÖRN JOHANSSON

*Bild 1
Så här blev resultatet sedan Kjell Webers stativ utvecklats av Björn Johansson*

*Bild 2
Den specialtillverkade leden.*